

Dröjsmålsresan

Dröjsmålsresan

del 1 : *Hem till Verona.*

Resan föregicks av idel onda förebud. Planerna var att jag skulle vara borta hela mars månad från den första till den sista, men vintern belägrade Europa och frös fast det i ett järngrepp, så att mars blev den kallaste på 50 år. Detta förde med sig en vådlig influensa i släptåg som alla drabbades av. Folk i gemen gick omkring och kvarkade och rosslade om de syntes alls och inte låg djupt begravda i täcken inomhus. Även jag fick mig en släng samtidigt som min dator totalhavererade. Moderkortet var kvaddat och kunde inte återställas. Det var bara att skaffa ny och rätta vad som räddas kunde av den gamla hårddisken. Detta krampaktiga försök till återskapande av havererade filer pågår fortfarande. Det största problemet är, att fastän alla filer kunnat räddas så går det inte att komma åt dem. Där ingår 4000 förlorade e-postbrev och en hel livstids adressregister.

När jag kontaktade Verona fick jag dessutom höra att Ida, min fars kusin, centralgestalten bland mina släktingar där, åkt in på sjukhus för hjärtsvikt. Hon kom inte ut igen förrän hon fått en pacemaker. Naturligtvis var det omöjligt att resa till Verona mitt bland alla dessa haverier.

Veckorna gick, och vintern släppte inte. Kom det inte mera snö så frös allting till is långt under noll. Även Bulgarien var helt insnöat, så att ingenting fungerade där. Om jag skulle komma förbjöds jag komma i sandaler. I Konstantinopel låg mitt vandrarhem i grus och ruiner för ombyggnad. Athen fick jag ingen kontakt med. Ej heller svarade en enda av mina många italienska vänner på mina mails. Franco hade lämnat fru och barn i höstas och sedan aldrig mera hörts av. Hela världen verkade komplett ur sina gängor.

Men så kom äntligen värmen till Italien, och jag fick klarsignal. Avresan skedde på skärtorsdag den 24 mars tre veckor försenad i den kompletta tjockans tecken – man såg inte tio meter framför sig fastän vädergubbarna lovat vackert väder. Det var bara att sätta sig på tåget och åka och hoppas på bättre tider.

Den första chocken mötte ombord på Danmarksfärjan. Inter Rail gällde inte längre mellan Helsingborg och Helsingör sedan Stena övertagit färjan från SJ. Stena hade försummat att ta i beaktande att denna färja, den kortaste och tätaste havsfärjeförbindelsen i Europa, användes av Interrailare som den billigaste länken från Sverige till kontinenten. Jag fick gå tillbaka, köpa biljett och invänta nästa färja.

Varje år inträffar det nya försämringar i Inter Rail. I år var det heller inte möjligt längre att köpa två zoner för en månad – köpte man två zoner var man begränsad till 22 dagar. Fastän jag bara begagnar två zoner tvingades jag alltså köpa en global biljett för hela Europa bara för att kunna ha en hel månads tidsmarginal. Inter Rail-systemet har försämrats så mycket sedan 1993 att det knappast kan försämrats ytterligare. Ändå fortsätter de att hitta på nya försämringar varje år. Visst är det dåligt. Jag beslöt att inte ha en nykter dag på hela resan bara för att slippa vara förbannad hela tiden. Få se om jag kan hålla denna heliga föresats.

Dimman över Öresund var kompakt, och färjan färdades i ultra rapid för säkerhets skull och stod nästan stilla. Man såg ingenting. Vi var nästan rädda för att köra vilse. Plötsligt var man dock framme i Helsingör, och färjan törnade våldsamt mot kajen. Tydligen hade skepparen fått syn på den för sent.

Den erforderliga flaskan inhandlades och visade sig omedelbart behövas inför de magstarka provningar som väntade i Köpenhamn. Den gamla anrika trivsamma stationsrestaurangen hade skrotats och ersatts av ett exklusivt ölställe med vräkiga kötträtter som ingen kunde ha råd med. Total skandal. Man var hemlös i Köpenhamn. Hovedbanegade och fann sig hänvisad till bara vidriga fast food barer

där allt var dyrt och smått och smaklöst. Till slut föll jag för en pastarätt i miniatyr för 50 kronor som försvann på ett ögonblick. Köpenhamn var rena katastrofen. Jag är inte emot förändringar, bara emot försämringar.

Det var skärtorsdag och en stökig resedag för hela Europa. Även den enda sittvagnen på tåget till München var fullbokad. Min kupé skulle till en början vara tom men sedan fyllas på i Odense och Flensburg. Det var bara att sträcka ut sig och njuta av friheten så länge det gick.

Men det fanns några rökarkupéer med bara en reservation. I ett lämpligt ögonblick strax före Odense flyttade jag till en sådan och fick inte sällskap förrän halv elva, vilket visade sig vara en dam. Etappen till München lovade således bli bekväm och angenäm. Dessutom försvann hon genast till restaurangvagnen.

Och vem dyker inte då upp i hennes frånvaro om inte en stökig äppeltysk, som flyttar in i vår kupé, "här finns ju gott om plats," ja, det fanns det innan han kom, och intog hela kupén med alla sina koffertar. Med två personer i kupén kunde alla sträcka ut sig och ha det bekvämt. Med tre kunde ingen det, beroende på att de tyska nattågssittvagnarna är de obekvämate i Europa. Han förstörde således natten för oss. Som om detta inte var nog fick han även med sig en kompis. När min dam kom tillbaka satte hon sig förskräckt längst in i hörnet närmast gången fastän hennes plats var vid fönstret.

Buffeln bredde ut sig så mycket han kunde, och tack vare honom blev natten dominerad av nackspärr, bakvärk (av de hårda sitsarna), sendrag, muskelryckningar och annat sådant. Så inträffade ett underverk. Buffeln försvann vid Fulda. Genast kunde man sträcka ut sig i godan ro och äntligen sova hela vägen till München.

Där regnade det och var iskallt på långfredagsmorgonen. Tågen var fulla men höll tiden. På tåget över Alperna hade jag turen att till kupékamrater få ett positivt gäng som behärskade tyska och italienska lika bra. De hade problem med de senaste nya förordningarna i det italienska biljettsystemet, som lovade ingenting gott. Enligt detta nya system kunde man få dyra straffavgifter för vad som helst.

Värmen i Italien gjorde sig kännbar så fort man kom över Brennerpasset. Det var 19 grader i Verona, och det var bara att omedelbart ta av sig strumporna. Man var hemma igen.

Allt visade sig lyckligtvis vara normalt hemma hos familjen. Ida hade fått en pacemaker, och Achilles bror (81) hade legat i koma men var åtminstone hemma nu, men för övrigt var allt normalt. Påskfesten skulle äga rum som vanligt med familjedeltagarna dock reducerade till 10 (mot normalt 14). Giordano hade just kommit hem från Amerika, Federica hade fått sitt första barn, Cristinas egen lägenhet höll på att komma i ordning, (som den varit de senaste två åren,) och påven var hemma igen efter diverse sjukhusvistelser. Livet knallade på i vanlig ordning oberoende av sjukdomar och dödsfall, som bara var hinder på vägen.

del 2 : *Påskan.*

Sällan har jag blivit så varmt välkomnad hem till Verona trots alla kriserna. Idas pacemaker och Achilles bror Nereos sprödskröpliga tillstånd var ingenting mot Gabys mors frånfalle, fastän hon fått leva i 95 år. Hon var ett exceptionellt original i familjen med kristallklart sinne med övertydliga minnen från både första och andra världskriget och allt där emellan. Hon var en dynamisk krutgumma som hade hur mycket som helst att berätta och aldrig slutade när hon väl kommit i gång. Hon fick i alla fall leva tillräckligt länge för att få uppleva sitt första barnbarns barn, den underbara Maddalena, redan 10 månader gammal och redan en skönhet.

Min kusin Cristinas lägenhet är helt klar så när som på vardagsrummet, som

bort (vilket gjorde gott efter fyra månaders torka) var hon entusiastisk inför måndagsutsikterna att få göra en längre utfärd bland bergen.

Familjepåskmiddagen förlöpte som sig bör under sedvanlig 100-procentig trivsel och kulinarisk glädje vidgad till maximum, ty maten tog aldrig slut. Vi höll på genom fem rätter med utsökt Bardolinovin till, och till och med vädret klarnade. Efter middagen for vi som vanligt upp till Castagné för att fortsätta där. Cristina följde inte med dit, hon hade annat att göra, men i stället kom Federica med sin man och klanens första medlem av den fjärde generationen, som dock bara grät hela tiden, skräckslagen inför alla dessa stora främmande människor. Det gick dock över, då hennes sociofobi fick tid att lugna sig.

Achille tog fram den sista flaskan av en unik årgång, som lagrats sedan hans mammas dagar och som var helt klar. Mitt yngsta kusinbarn fick ansvaret att föra flaskan till bordet, och då han även hade andra handen upptagen tappade han greppet, så att flaskan slogs sönder mot stengolvet i tio tusen bitar, och det ovärderliga vinet försvann över hela golvet. Katastrofen var total. Alla bibehöll behärskningen. Mest sörjde Achille och Giordano, som visste bäst vilket vin som hade runnit åt helvete.

Det var den enda skuggan på dagen och helgen. Ingen kunde äta någonting mer den dagen. I trots mot alla väderleksutsikter blev annandagen en magnifikt strålande vårdag, vilket ingen hade väntat sig. Vi for ut på Cristinas planerade utflykt och hade kanske det finaste Pasquettafirandet någonsin i Italien. Det blev den perfekta avslutningen på påskhelgen.

Dagen därpå var det dags för mig att bryta upp ännu en dag försenad. Resan ner till Ancona blev en thriller, då jag bara hade 12 minuter på mig att byta tåg i Bologna. Genast i början inträffade en tågförsening på en kvart. Vi skulle komma fram till Bologna fem minuter för sent. Alla Anconaresenärer på tåget var rasande.

När tåget rullade in i Bologna fem minuter försenat stod dock Anconatåget ännu kvar. Det gällde sekunder. Jag lyckades effektivt ta mig genast till perrong nr 10 från nr 4, och ännu stod Anconatåget kvar ehuru alla dörrar hade stängts och tåget precis satte i gång. Jag gjorde ett försök att hoppa på tåget i farten, lyckades få upp en dörr och lyckades ta mig in. Det hängde verkligen på håret. Det hör till saken att jag hade tung ryggsäck, handbagage och matsäckspåse under denna manöver. När konduktören inspekterade min biljett tittade han förundrat på mig som om jag var en gengångare. Troligen hade ingen annan lyckats ta sig över från det försenade Veronatåget till Anconatåget. Troligen hade ingen annan ens försökt.

I Ancona väntade färjan snällt. Och det var bara att ta plats ombord efter en traditionell cappuccino med en triumftår Martini. Överfarten skulle ta 19 timmar, jag skulle nå Grekland klockan 15 och Athen senare på kvällen. Risken med denna resa var att den skulle bli alltför effektiv, då jag ju redan var 22 dagar försenad och var önskad tillbaka i Göteborg om bara 16 dagar. Jag ansåg denna möjlighet utesluten.

Annars var jag väl förberedd, hade mer pengar med mig än någonsin och hade löst en global Inter Rail-biljett, så att ingenting kunde stoppa mig. Min trasiga ryggsäck, som brustit precis när jag inlett augustiresan till Ladakh, hade ersatts med en ny. Mina släktingar berömde mig för detta och menade att jag uppdaterat mig från första till andra världskrigets dagar medan mitt handbagage enligt deras mening fortfarande var från första världskriget och ännu behövde förnyas. Detta är dock med sin rymlighet min bästa resväska, helgjutet äkta läder, och jag vägrar släppa den förrän den går sönder.

Resan till Patras gick tämligen smärtfritt men blev försenad. Det var inte för mycket folk ombord, så det var lyckligtvis inte stökigt alls. Förgäves hoppades man att båten skulle hinna i tid till tåget i Patras 15.35, men det sket sig. Båten lade till 15.45, och man kom inte till stationen förrän 16.00. Nästa tåg skulle gå 17.27. Det var

Det gick bussar, en buss direkt från båten hade kostat 15 Euro, på busstationen var priset 13.90, men nästa buss skulle inte gå förrän samtidigt som tåget. Då var det bättre och billigare att vänta på tåget.

Men hotfulla moln förmörkade Peloponnesos himmel. Under tågresan bröt regnstormen ut. Det regnade så ihållande att det till och med regnade in på tågtoaletten, så att man fick dropp i huvudet medan man satt där. Tåget kom fram till Athen klockan 21 då det var kolsvart ute, men regnet hade upphört. Man skyndade sig genom gatorna för att snabbast möjligt lösa härbärgefrågan. Mitt gamla vandrarhem "*Annabel*" var stängt och nedlagt och låg i ruiner för renovering. Ingenting att göra. Jag gick till det reguljära internationella vandrarhemmet detta år garderad med ett medlemskort, och där var det grönt ljus. Jag fick genast en säng och kunde omgående etablera mig med uppköp, restaurangbesök och välbehövlig dusch. I Athen tycktes allting fungera lika smidigt och raskt, flexibelt och effektivt som vanligt.

Kyparna på "*Tripolis*" kände genast igen mig, och jag fick den lämpligaste tänkbara middag med Retsina. Allt var frid och fröjd, och det var bara att breda ut sig.

del 3 : *Gamla vänner.*

Den förste person jag stötte samman med i Athen var inte vem som helst. Han susade förbi mig på sin moped men kände tydligen igen mig bakifrån men hade tydligen inte tid att stanna. Det var Elias, min gamle värd på "*Annabel*", som nu låg nere för renovering på obestämd tid, med vilken jag haft många intressanta diskussioner och samtal, vilka jag nu skulle sakna mycket.

Mitt vandrarhem från senaste år "*San Remo*" fanns kvar och verkade levande och oberört av uppståndelsen kring olympiaden senaste år. Däremot var mitt stamställe sedan urminnes tider, "*Epirus*" borta och ersatt av en förskräcklig butik för psykedeliskt mode. Det var hur sorgligt som helst. Jag betraktade ruinerna tillsammans med doktor Sandy som inte var belåten.

Han var inte på sitt sämsta humör men inte heller på sitt bästa. Han upplevde sitt åldrande som en svår prövning som han fann det svårare och svårare att förlika sig med. "Jag börjar tröttna på min gamla kropp och på hela livet," förkunnade han.

Emellertid kom han småningom i bättre form över en flaska Retsina på min rekommenderade restaurang Tripolis. Där började han utgiuta sig över det allmänna förfallet i Grekland och den fortskridande försämringen i hela Europa.

"Europa har gått på en nit som mest av allt har drabbat medelhavsländerna. Europa lurades att gå med i den monetära unionen med falska löften om att allt skulle bli billigare, varpå priserna efter valutareformen steg med nästan 100 procent i Grekland, Italien, Spanien och Portugal. Det var Frankrike och Tyskland som till varje pris skulle anpassa hela Europa efter sig själva. Det var ett nytt Napoleonskt kontinentalsystem eller, som vissa menar, ett nytt tredje rike omfattande hela Europa utom England, som uteslöts genom en kupp av Giulio Andreotti. Han var huvudarkitekten bakom den monetära unionen och tog initiativet till uteslutandet av England när detta kom med invändningar. Det var en kupp, en siciliansk maffiakupp och ingenting annat.

Sedan dess har livet drastiskt försämrats här i Grekland. Du ser hur alla gamla anrika restauranger har försvunnit, och i stället finner du bara svindyra kaféer. Du ser hur alla gamla anrika vandrarhem har lagts ner och bommat igen och upplösts, så att en ung fattig reseentusiast i Grekland idag har ingenstans att ta vägen och finner sig ruinerad efter två dagar i Athen. Ännu för tio år sedan möttes främlingar av

hänsynslöst till en annan instans på en okänd adress någonstans som är omöjlig att hitta utan övermänskliga ansträngningar. Grekland fuskade sig med i den monetära unionen, och resultatet blev katastrofalt, i synnerhet socialt. Du har väl sett alla dessa tiggare som ligger prostrerade på gatan med kryckorna bredvid sig, de ensamstående trasiga mödrarna med sina spädbarn, alla de utländska uteliggarna på natten från Albanien, Turkiet och Orienten, alla de tillbommade, förfallna och övergivna husen mellan Omonia och Karaiskakis, och så vidare. Man bara låter det bli värre i hopp om att EU skall betala åtgärdandet av problemen så småningom. Men EU är en illusion lika falsk som muslimernas om paradiset efter döden som martyr då man tror man skall få undfägnas för evigt av ljuva *houris* bara för att man gjort sig till självbombare. "EU betalar med tiden. Vi behöver inte bry oss om eller göra något åt saken." Hela EU-fiaskot var bara ett sopande av alla problem under mattan. Se på Tyskland. Det betalade för Östtysklands återlösning men har efter den monetära unionen inte längre råd att stå för Östtysklands vidare kostnader. Genom att varje enskild nationalitet i Europa berövades sin självkänsla genom uppgåendet i en högre statsenhet försvann plötsligt väldigt mycket av den nationella stoltheten och det nationella initiativet hos var och en stat. "Vi har gett våra pengar åt EU, alltså får EU försörja oss." Man har investerat EU med det högsta ansvaret för alla medborgare i Europa medan EU-parlamentarikerna mest gjort sig kända för skandaler, förskingringar, slöserier och höjandet av sina egna löner. Politikerna blir inte bättre för att de går in i EU. Det dumaste man kan göra, och det är nästan det som hela EU har gjort från början, är att blunda för verkligheten och koncentrera sig på russen i kakan i stället för att ta helheten i beaktande. Man kan inte välja bara en del av verkligheten för att bortse från en annan. Fattigdom, utslagning, missbruk, förfall, sjukdom och död är lika mycket en del av livet som allt vackert och gott, rikedom och nöjen, flärd och fåfänga. Men de styrande politikerna av världen har alltid föredragit det senare, varit partiska för det och försökt förtränga det förra, och det hämnar sig alltid. Mest därför har nästan alla politiker alltid varit värdelösa.

Jag saknar det gamla Grekland, det varma mänskliga Grekland, som alltmer drunknar och kommer bort i den affärsinriktade egoistvärldens stressjuka, som tenderar att bortrationalisera all mänsklighet för främjandet av accelererad miljöförstöring och kapitalistisk hets. Vi humanister blir allt färre och möter ständigt allt hårdare motstånd i form av blindhet, ignorans och överkörningar. För oss blir det ständigt allt svårare att leva medan världen inte fattar att genom att rationalisera bort livets väsentligheter den också bara hela tiden gör det svårare för alla att överleva. Livets väsentligheter kan summeras i begreppen kunskap, godhet och empati. Om dessa tre begrepp omöjliggörs eller motarbetas blir hela resten av mänskligheten fullständigt värdelös."

Han drack upp det sista av flaskan och tackade därmed för vinet. Det hade i någon mån återställt honom, och han kunde fortsätta lite till.

del 4: *Historiskt avgörande i Bulgarien*

Det var svinkallt i Athen med nordliga vindar och säkert under 10 grader när jag lämnade det. Snömassorna låg tunga över Parnassos, men värmen i tågagnarna var som i en bastu. Till hela min vagns övriga befolknings fasa öppnade jag fönstret då och då, då jag hade den privilegierade sitsen intill det, då jag inte kunde annat. Folk blev snurriga av värmen ombord, vilket manifesterade sig i diverse symptom som total utslagenhet och att min granne stälpte ut hela sin kaffemugg så det skvätte i hela vagnen. Man fick plaska i kaffe därefter. Lyckligtvis låg mitt bagage på hyllan.

Även Peloponnesos hade haft någon snö kvar på bergen, men Parnassos liknade

för att få något andrum i Thessaloniki före Sofiatågets provningar, vilket visade sig klokt, då tåget blev en hel timme försenat. Det var helt fullproppat så att folk stod i gångarna, då fredag inte är en lämplig dag för en längre tågresor i Grekland. Dessutom var det den första april, och många stående i gångarna kände sig nog som dumma sillar.

Genom andrummet i Thessaloniki kunde jag unna mig en liten middag där i det anrika stationskaféet, som trots sin renovering för några år sedan numera helt återtagit sin gamla bullriga stil. Man var helt som hemma.

Naturligtvis påverkade det kylslagna vädret resan negativt på så sätt, att man undrade vad man egentligen hade att göra här nere efter att man fullbordat sina medhavda arbeten. Redan hade jag avklarat tre fjärdedelar av mitt medtagna pensum efter bara nio dagar av resan och var inte alls medtagen för det medan man i stället hade känningar av vad man försummade där hemma, vilket ju var betänkligt.

Jag fick ett angenämt ungt par som resällskap norrut från Thessaloniki. De var bulgarer, men hon, en grann rödhårig skönhet, kunde någon engelska och visste att berätta att det var åtta minusgrader i Bulgarien på natten. Jag hoppades det var varmare på dagen.

Gränsformaliteterna var värre än någonsin, och mitt vackra unga par försvann i okända öden in på byråkratkontoret. I stället invaderades min kupé av våldsamt pratsjuka och grälände rumäner – tåget skulle fortsätta till Bukarest efter Sofia. Natten blev alltså fullkomligt förstörd med tre timmars gränsformaliteter och grälände rumäner fördelade på tre generationer och fyra robusta karlar. Jag fick senare av Diana veta att de överdrivna gräns-formaliteterna berodde på accelererade problem med drogtrafik.

Vintern härskade ännu i Bulgarien vilket visade sig när solen gick upp efter en sömnlös natt och belyste ett fullkomligt naket landskap som var desto skönare och vildare i sin nakenhet av det fullkomligt klara vädret. Bergen var snötäckta, och Rilamassivet framträdde som en mindre men icke desto mindre praktfull och imponerande version av Annapurna. Det kunde inte bli vackrare i det gnistrande vinterlandskapet.

Tåget var bara knappt två timmar försenat. Jag begav mig genast till fots och fick för första gången sedan Tyskland dra på mig strumpor och handskar. Mycket hade moderniserats i Bulgarien och mycket hade moderniserats bort, men ändå var lyckligtvis allting sig likt.

Diana tog emot med fullödlig frukost och hade just börjat vänta sig ett nytt meddelande om en ny försening från min sida när jag dök upp. Även Jevgenij var hemma, och Dianans mor Jotka, 85 år i år och fortfarande lika hänsynslöst aktiv och i farten som vanligt, hade bara för en vecka sedan rest hem till Tyskland. Den enda hälsokrisen som mötte mig i Bulgarien var påvens, som berörde hela världen. Han var döende, och fastän han egentligen varit döende och överlevt sig själv sedan attentatet 1981, som gav honom ett antal kulor genom inälvorna och livsviktiga organ, var han nu mera döende än någonsin. Han kunde inte längre kommunicera och hade inte kunnat det sedan i onsdags, nu var det lördag, och i stort sett det enda han kunde göra var att öppna och stänga ögonen, vilket han gjorde vid tilltal. Men han är en seg gubbe, och så som han hållit på i 24 år efter attentatet lär han nog hålla världen i spänning ett tag till.

Och så plötsligt meddelades det att han hade gått bort enligt sin egen önskan klockan 9.37 på kvällen, och hela världen sörjde med rätta, ty detta var i sanning en historisk påve med ovanlig initiativkraft för en ledare av den katolska kyrkan med dess 1,1 miljarder medlemmar, världens tredje största folkenhet efter Indiens och Kinas befolkningar och definitivt dess mest internationella och universella. Mer än någon påve före honom, och kanske i rak motsats till nästan alla tidigare påvar hade

för alla kyrkans historiska förföljelser av dem och dess slapphet i andra världskriget, bett muslimerna om ursäkt för korstågens övertramp och även som den förste påve någonsin besökt synagogor och moskéer och även behandlat Dalai Lama som en broder och kollega och respekterat hinduismen. Mera kontroversiellt var hans ställningstagande mot varje form av födelsekontroll och mot varje form av abort, som måste betraktas som kortsynt i beaktande av befolknings-explosionens problem och som hänsynslöst mot alla kvinnor som tvingas föda oönskade barn. Ännu mera kontroversiellt var hans fjäskande för islam och hans varningar för buddhismen, vilket dock ägde rum före 11 september 2001, och han tog emot Dalai Lama efter det. Hans viktigaste insatser var dock hans politiska, vilka inte kan förnekas fastän han bara var en andlig ledare. Utan honom som påve hade antagligen aldrig *Solidarnosc* slagit igenom i Polen och hade troligen östblocket med Warszawapaktens och Berlinmurens fall fördröjts. Det var också en polack som kanske mest låg bakom manövrerandet av honom till påvestolen 1978: *Zbigniew Brzezinski*, säkerhetsrådgivare i USA under både Kissinger, Ford, Carter och Reagan, en av dessa hemlighetsfulla män bakom kulisserna som aldrig träder fram själva bara för att desto mera ostört kunna fortsätta agera bakom kulisserna. Slutligen låg det någonting i vad CNN:s kvinnliga TV-*speaker* sade av rent misstag i sina utläggningar över påvens död: att påven hade varit kyrkans första icke-katolska påve på 450 år. Hon menade "*icke-italienska*" men sade faktiskt "*icke-katolska*".

del 5 : *Bulgarisk uppdatering.*

En föreställning av Puccinis "*La Bohème*" på operan erbjöd det bästa möjliga i kulturväg jag hade kunnat få uppleva i Bulgarien. Scenografin i sin högt utvecklade realistiska detaljrikedom var idealisk, alla operasångarna var unga och fräscha, endast Rodolfo hade kunnat vara bättre, (han hade för bråttom i allt,) och framför allt var orkestern med sin dirigent helt fantastiska i sin återgivning av detta äss bland operor i melodirikedom och lyrisk skönhet.

Det förbryllande med denna förstklassiga föreställning var att salongen inte ens var halvfull. Det var lördag kväll. Satt alla bulgarer framför televisionen och tittade på erbarmlig fotboll, eller var de på den pågående jazzfestivalen? Faktum är att de inte hade kunnat se något bättre än denna föreställning, och de gjorde det inte, fastän biljetterna var de billigaste i Europa.

Bulgarerna betecknar sig själva som ett utdöende folk. Kommunismen förstörde deras identitet och självkänsla, och de har inte fått den tillbaka. De sociala problemen är groteskt astronomiska, alltför många familjer består av ensamstående föräldrar med barn utan tillsyn, många av dessa ensamstående föräldrar (mest mödrar) blir alkoholister, barnen får ingen trygghet och gör vad som helst för att komma ut ur landet, medan i stället zigenarna och turkarna breder ut sig.

Vi gjorde en utflykt från staden ut på landet till den gamla romerska kurorten Kustendil vid Strymon nära den makedoniska gränsen. Vädret var idealiskt om dock kallt, det hade varit 6 minusgrader på morgonen, men desto vackrare var de vilda snötäckta bergen både västerut mot Makedonien och österut mot Rila. Vi frossade i Schumann, Brahms och Bruckner på vägen och besökte på återvägen en änka med praktfull trädgård och egen vinodling, vilket hon bjöd generöst på, då vinet var på väg att bli surt. Det var på gränsen men kunde ännu drickas, och hon fyllde kontinuerligt på våra glas och vägrade acceptera något nej tack. Diana måste köra, det var åtta mil tillbaka till Sofia, och när hon satte sig vid ratten var hon färdigt stupfull. Vi hade även haft problem med bilen, den höll på att upplösas, och ett däck hade i sista stund räddats från att få punktering. De bulgariska vägarna är fulla av

ömtåliga däcken för många sådana med obehagliga chockstötar varje gång. Lilly var med men kunde inte köra själv, då hon bara kunde hantera helautomatiska bilar medan Dianas bil var helt manuell. Emellertid kunde Lilly åtminstone fungera som baksätessförare och kunde kommendera den rattonyktra bakifrån och framför allt se till att hon oavlatligt drack vatten. Detta fungerade, och vi kom levande fram till Sofia.

En intressant bekantskap i Kustendil var diktaren Vladimir Dimitrov kallad "Mästaren", som avled 1985 efter ett långt och suveränt liv av skaldskap och oberoende. Han var en fri konstnär i ordets bästa bemärkelse och lät sig aldrig korrumpas eller köpas av kommunisterna, struntade i pengar, levde konsekvent anspråkslöst och förnöjsamt och har kallats "Bulgariens Leo Tolstoj" i sin jordnära naturfilosofi och valda sätt att leva. Han förkastade den teknisk-materiella civilisationen som den sjuka grottekvarn den är men var under sitt långa liv och med sitt ståtliga profetiska yttre med hög panna och långt skägg Bulgariens dominerande kulturpersonlighet.

Tillbaka i eländet i Sofia fick man ta del av alla tragedierna bland Dianas vänner. De flesta hade varit högt uppsatta under kommunistepoken och haft de bästa jobben inom media och diplomati, men en journalist, som haft sin storhetstid på Cuba under Castro som Bulgariens korrespondent, var nu arbetslös sedan 1989 och så svårt alkoholiserad att hennes dotter spärrat in henne på mentalsjukhus där hon genomgått ett Via Crucis av elektriska behandlingar och kommit ut igen som en färdig zombie. En annan med ett antal högt begåvade barn som alla var musiker var också gravt alkoholiserad och hade förlorat alla sina tänder. Flera vägrade träffa Diana längre då deras liv sjunkit ner i ett sådant elände av nästan Zolaiska proportioner. Landet oroade sig över sina demografiska förskjutningar, då Bulgarien (liksom Ryssland) led av det postkommunistiska syndromet befolkningsminskning med bara ett barn i medeltal per familj och med familjestatistiken dominerad av skilsmässor, ensamstående föräldrar, alkoholism och självdestruktivitet. Detta gällde dock inte zigenarna, som gladeligen multiplicerade sig och fick bidrag därför av staten så att de slapp arbeta.

Claes-Hugo från Sverige, förtidspensionerad vid 37 år och nu 76, hade bränt sina sista band med Sverige, sålt sitt hus i Höör och köpt ett bulgariskt hem med vingård i en by närmare Plovdiv. Han berättade att många engelsmän nu sålde sina hus i Spanien och flyttade till Bulgarien i stället. Många greker kommer in till Bulgarien bara för att handla, och i vissa gränsstäder söderut har därför priserna stigit med 500% – många har gjort sig förmögenheter på detta. Billigast i Europa är dock Albanien, där det kan löna sig att köpa en Mercedes. 80% av alla bilar där är Mercedes, och de är vanligen allesammans stulna i utlandet, så om man åker ner dit och köper en förvånansvärt billig och bra Mercedes bör man sedan inte ta vägen tillbaka genom Tyskland utan helst välja en östligare väg genom Polen, då bilen kan ha varit stulen i Tyskland.

Jevgenij fyllde 58 år och avfirades med min medhavda italienska champagne från Verona. Som vanligt hade han avstickande meningar om allting och är en uttalad rasist och jude dessutom, vilket inte gör saken bättre. Han kan på fullt allvar säga dumheter som att "skadeinsekter och ohyra som råttor, myggor, kackerlackor, flugor och zigenare bekämpas man lämpligast med utrotningsmedel", och han menar att nazisterna nästan lyckades med judarna men att de inte var helt konsekventa med zigenarna. Bulgarien är ett fritt land som långsamt men säkert får det bättre, men om två år räknar man att det kommer med i EU, och då kommer allt att förändras. Diana menar att Bulgarien bara har två år kvar att leva eller åtminstone en två års frist, under vilken man ännu kan leva billigt och naturligt här. Sedan vet ingen vad som händer, men troligen uppstår samma omänskliga problem som i de

struhtag på samhället så att alla människor försmäktar utom de rikaste. Lilly, Diana och jag var eniga med den framlidne påven om en lika hård kritik mot kapitalismen som mot kommunismen, medan Jevgenij menade, att "pengar visserligen inte betyder någonting, medan dock kvantitet betyder något".

del 6 : *Bulgariskt avsked.*

En annan exilskandinav var Per från Norge, som åtminstone var företagsam av sig. Han hade kommit till Bulgarien första gången som journalist 1986 och sedan dess uppmärksamt följt med landets utveckling. Han hade nu (liksom Claes-Hugo) kapat de sista förtöjningarna med fosterlandet efter två spruckna äktenskap och sade bestämt att han aldrig mer ville återvända till Norge. Han hade ett antal barn och barnbarn och var alltså en lyckad fader men hade ingenting till övers kvar för Norden. Han var journalist, fotograf och designer och var i Sofia känd som "Stora Stygga Vargen". Han var precis som en figur hämtad från Asterix och Obelix och var direkt lik den senare.

Då han följt med Bulgarien så noga under så många år frågade jag honom vad han tyckte om utvecklingen. Han menade att den var på gott och ont, och i många avseenden hade den varit till det sämre. Många oroade sig för hur det skulle gå för Bulgarien i EU, och Per hoppades direkt att Bulgarien inte skulle få komma med. Han var mycket besviken på EU fastän han 1992 röstat för norskt medlemskap. Han hörde alltså till flertalet EU-entusiaster som kände sig lurade och bedragna. Diana menade att utvecklingen varit mer till det sämre än till det bättre och ansåg att Bulgarien nu njöt av sina sista år av frihet, då ett medlemskap i EU direkt skulle leda till att ingen mera skulle få ha råd med något – som det gått i Grekland, Spanien, Portugal och Italien, medan bankerna som lurat oss med i EU med löftet om lägre levnadskostnader ensamma hade tjänat på affären och på dess 100-procentiga fördyrning av livet. Inte konstigt att nu Berlusconi förlorade stort i lokalvalen i Italien som nästan helt höll på att bli rött.

Mera lättsamt tog Dianas musikaliska vänner livet, som satt i parken varje dag och drack vodka. Det var ett särskilt gäng utvalda föredettingar som satt där dagligen, en arbetslös ambassadör från kommunisttiden bland annat som talade fem språk flytande och varit ambassadör i Turkiet och Grekland, och en orkestermusiker som gav Diana fribiljetter till varje konsert. Han var alltid bra på att fixa kontakter och på att behålla och underhålla dem hur länge som helst.

För mig var gänget i parken något patetiskt med sina vorkaglas som de ständigt fyllde på, men de var ändå en pittoresk institution av hjärtliga och goda människor som alltid satt där och höll stilen.

Ju mindre sagt om Dianas privata problem, desto bättre. Alla hennes problem gällde hennes närmaste. Hennes äldsta dotter Alena hade precis separerat (på eget initiativ) från sin senaste spanske kavaljer, och hennes andra dotter, ordentligt gift fortfarande men med en slarver som höll på att ruinera sig, hade fått missfall vid sin första nedkomst. Stackars Nisa (dottern) hade blivit nästan galen av sorg, och barnbarn var vad Diana högst av allt önskade i livet. Nu såg det inte ut att kunna bli några på länge. Båda hennes döttrar är rikt begåvade, vackra och förtjusande varelser på alla sätt, hon hade inte kunnat få bättre döttrar, men liksom modern är de hopplöst romantiska, svärmiska, orealistiska och bohemiska. Båda hade kunnat få de bästa tänkbara män men valde bara slarvrar.

Därför har Diana också själv fastnat för en sådan som Jevgenij, ty annars skulle hon inte klara sig. Hon är inte lycklig med honom, han är en knöl men duktig som sådan, han är nästan aldrig hemma och lever bara för att arbeta, äta och sova och har

inget annat val än att vara beroende av honom. Hon ser mig som det idealiska alternativet, varje gång jag kommer försöker hon få mig att stanna kvar, varje gång försöker hon få mig att missa tåget vidare, men varje gång (sedan 1991) har hon misslyckats, då jag även har andra plikter och framför allt är bunden vid mina åtaganden och verksamheter i Göteborg.

Bulgarien hade aldrig varit vackrare än när jag lämnade det. Det var den första vårdagen och den första gång i Bulgarien jag kunde gå ut utan strumpor, det var här den 5 april jag äntligen mötte våren så att den övertygade, och även om bergskedjorna fortfarande var betäckta och gnistrade av snö och is så dröjde vårvärmen kvar och övertygade inte minst genom sitt ljus, som nu redan dröjde kvar till klockan åtta. Min tågresan erbjöd inga svårigheter, det var litet folk ombord, jag fick en egen kupé hela vägen och såg inte en enda zigenare (för första gången på detta beryktade zigenartåg!), men natten blev fruktansvärd då temperaturen sjönk igen och värmen försvann från tåget. Gränsformaliteter påminde som vanligt om ankomsten till Auschwitz, och dessutom lämnades på den turkiska sidan allmänheten att stå utanför och vänta i kylan mitt i natten medan passagerarna från ett annat tåg först stämplades in. De som inte frös ihjäl överlevde med någon svårighet.

Det blev alltså ingen sömn den natten, och man kom fram klockan 9 (efter 15 timmar) till Istanbul som ett förfruset nattvrak, men man hade överlevt.

del 7 : *Mera om påven.*

Mina och Ringos diskussioner om påven hade inletts redan genom e-post. Vi var helt överens om allt. Påvens största merit låg i hans ansträngning att bringa försoning åt mänskligheten genom att föra folken närmare varandra och genom att få religionerna att förstå och acceptera varandra. Hans ekumeniska ansträngning att försöka förena kristendom, judendom och islam genom den samma Gud som de faktiskt omfattar alla tre framstår som unik i hela kyrkohistorien. Somliga har varit på samma linje, som Nathan Söderblom och Erasmus av Rotterdam, men ingen gick längre än påven. Han var därmed en universell personlighet, somliga menar att han gick för långt i denna strävan framför allt i sitt fjäskande för islam och hans uppskattning av den muslimska förkastelsen av all födelsekontroll, kontraception och abort, så att han förblindades av sin monoteistiska hybris till och med varnade för buddhismen för att den inte har någon gud (och därför heller ingen rasism eller dogmatik), fastän den buddhistiska och den kristna humanismen gör att dessa båda religioner står varandra närmast i världen. Mycket tyder på att Kristus hämtade mycket från buddhismen, och det kristna klosterväsendet med bland annat tiggardordnar har bara någon motsvarighet i buddhismen, vars klosterregel upprättades 500 år före Kristus.

Därmed kommer vi till frågan om religionernas legitimitet. Islam har historiskt och moraliskt egentligen ingen legitimitet alls, då den är så ung och omogen och Koranen till 70% bara är en sämre kopia av Gamla och Nya Testamentet. Kristendomen har då någon legitimitet genom sin högre ålder och bättre mognad främst genom sådana som påven Johannes Paulus II:s insatser för ekumenik, tolerans, universalitet och framför allt humanism. Just detta sista poängterades särskilt bland världens ledare av den nya indiska premiärministern, som är sikh. (Sikhernas sekt formades på 1400-talet av en upplyst ledare som försökte sammansmälta det bästa hos islam med det bästa hos hinduismen.) Högst legitimitet bland de monoteistiska religionerna har dock judendomen genom sin höga ålder och sin genom millennierna praktiskt bevisade överlevnadspotens.

Hinduismen har ofta anförts som världens äldsta levande religion och har sin totala legitimitet inte bara därigenom utan även i sin universaltolerans. Det är en ensidigt livsfrämjande och konstruktiv religion, som dock behäftades med sociala brister som resulterade i kastväsendet. Det var främst mot detta som buddhismen reagerade som en god son och framför allt som en filosofisk-praktisk vidareutveckling av hinduismen. Då buddhismen aldrig förkastat hinduismen som religion måste den anses ha samma legitimitet som hinduismen. Mellan hinduism och buddhism har aldrig sådana stridigheter rått som från början förgiftade förståelsen mellan judar, kristna och muslimer och pågår hopplöst ännu idag.

Men lika gammal som och troligen besläktad med hinduismen är shamanismen och dess släkting voodoo, som helt enkelt är respekt, erkännande och dyrkan av själen i allting. Alla religioner uppstod troligen ur den rena animismen eller naturreligionen, och monoteismen var troligen en reaktion mot dess kaos och en strävan till att omvandla dess kaos till en fast ordning. Detta har dock medfört konflikter med naturens naturliga kaos.

Allt detta är egentligen självklart, egentligen består all visdom av självklarheter, men tyvärr är inte visdomen självklar för alla. Så här skrev Walt Whitman:

"Visdom är inte något man lär sig i skolan;
En som innehar visdom kan inte överföra den till en annan;
Visdomen tillhör själen och kan inte bevisas men är bevis för sig själv,
är uppenbar i alla lägen och områden och är alltid tillräcklig,
utgör bevis för verkligheten och odödligheten och fullkomligheten i allt;
Något som förekommer i allting och som framkommer ur Själen."

(fri översättning av 6 verser ur "*Song of the Open Road*", raderna 8-14.)

Fastän värmen kom tillbaka i tåget efter passerandet av turkiska gränsen blev allt inte varmt då det var extremt kallt utomhus. Det fanns endast två andra sittvagnspassagerare i min vagn, och de låg båda i sin kupé och huttrade i sina filter. Temperaturen i tåget måste ha gått ner till 10 grader högst. Jag kunde bara lösa problemet med att kura ihop mig, lägga in byxbenen under strumporna och lägga fötterna på värmeledningen, ty det var bara där det var varmt alls.

del 8: *Konstantinopel.*

När man vaknade stelfrusen men levande i gryningen var landskapet helt klätt i frost. Det var rena jullandskapet den 6 april i Turkiet. Man trodde inte sina ögon.

Tåget kom fram till Istanbul strax efter nio, och Ringo var där och mötte mig. Han var något åldrad och medtagen men precis samma Ringo för övrigt strålande av 100-procentig godhet. Han tog mig genast hem till sig, där vi hade en lång frukost tillsammans med hustrun till sin granne. Hon var turkiska men hennes man var nigerian och det turkiska landslagets osårbara målvakt. Som människa var han dock fullständigt obildbar och ett mönster av likgiltighet. Han och hans fru tillbringade hela dagarna med att bara äta och sova och titta på TV. Varför hade hon gift sig med honom? Det var en fråga hon vägrade besvara.

Vår frukost blev så lång att klockan var över ett på dagen när vi var klara. Jag fick då äntligen möjlighet att återhämta något av den sömn jag förlorat under natten och sov i två och en halv timmar. Ännu hade jag dock inte återhämtat mig efter köldpärsen och förblev frusen hela dagen. Först under kvällen till middagen blev det något bättre.

Ringo tänker äntligen försöka lämna Turkiet efter fem år. Han står inte ut med sin grannar och har bara stannat kvar för att ta hand om en herrelös hund som sökt sig till honom, en mindre malteserliknande golvmopp. Hon är mycket älsklig och heter Sheila. Helst vill han till Indien och hoppas få träffa mig där under hösten, men först går resan hem till hans syster i Berlin, som han inte sett på sex år. Tyska ambassaden har vägrat honom pass, men han hoppas det ska gå ändå med en tillräcklig muta till gränspolisen på flygfältet. Jag rådde honom att tala tyska till dem, så skulle de säkert lyda. Liksom italienska är musikens språk är tyska militarismens språk.

Naturligtvis vore det bästa för honom att så snart som möjligt komma till Indien och stanna där. Han bodde 5 år på Ceylon, och det är bara i Turkiet han stannat ännu längre. Den indiska kulturen med dess uråldriga naturliga humanism och religiositet är hans naturliga element och det universella medborgarskap för vilket han valt bort sitt europeiska. Det är bara att hoppas att hans planer och företag skall lyckas.

Vi gjorde en underbar utflykt till Asien, närmare bestämt till den stora höjd på den asiatiska sidan där turkarna har rest alla sina radio- och TV-master för Istanbul. Där ligger en panoramapark som är ett omtyckt utflyktsmål för stadsborna då man därifrån har en vidunderlig utsikt över hela staden och Bosporen. Vid klart väder kan man även se alla öarna i Marmarasjön och bergen på andra sidan. Vädret var nu inte det allra klaraste, men det var den första vårdagen i Istanbul som infann sig med värme och solsken tillräckligt för att få blommor att spricka ut överallt. Höjden ligger på ungefär 250 meter och reser sig alltså högre än de 200 meter höga pylonerna på den en kilometer långa och stora hängbron över Bosporen, som av alla firmor och företag finansierades och byggdes av familjen Krupp, krigskanonfamiljen.

Den bron är Istanbul's ledande självmordssprångbräda. Det är 65 meter ner till vattnet, vilket ingen kan överleva som hoppar. Det har varit 65 självmordsfall därifrån de senaste fem åren.

En betydligt värre risk är dock den ständigt överhängande jordbävningssfaran. Man väntar på den stora jordbävningen när som helst, som då måste bli katastrofal, ty det är skandalöst hur dåligt byggda turkiska hus i allmänhet är. Om japanska hus kan klara sig till 64 procent och amerikanska till 68 så överlever turkiska hus en jordbävning på över 7 på Richterskalan endast till 3 promille, mycket på grund av det vanliga turkiska bygghuset att fylla det inre av betongpelare med dagstidningar eller plåtdunkar i stället för med cement. Turkiska betongpelare består alltså ofta av bara ett yttre skal av betong med det inre materialet av papper eller plåt eller plast.

Dock märks det tydligt hur Turkiet med alla medel anstränger sig för ett medlemskap i EU. Inflationen har hejdat, (1 miljon lira är fortfarande 5 kronor,) byggnadsverksamheten är frenetisk överallt, och intressantast är kanske att Istanbul med sina officiella 12 miljoner invånare (egentligen 16) då blir EU:s största stad. Europas största stad har den redan varit länge.

Dock är problemen oöverskådliga. Det största är den turkiska mentaliteten, som genom islams inflytande är hemfallen åt passivitet. I ett försök att befästa den turkiska ockupationen av norra Cypern erbjöd turkiska regeringen fastlandsturkar att flytta dit och vara befriade från skatt, (ungefär samma politik som Kina bedriver för att få så många kineser som möjligt att flytta till och etablera sig i Tibet). Många gjorde det, fick hus byggda åt sig av staten och slog sedan bara dank. Bristen på initiativ och ansvarskänsla medför katastrofal miljöförstöring. 26 fiskarter har försvunnit från Marmarasjön, och följaktligen finns det inte heller skarvar kvar där. Olyckor är vanliga i de trånga sunden Dardanellerna och Bosporen med vanligen miljökatastrofer som resultat. Kort sagt, Turkiet lever under ständigt katastrofhot, och ingen gör något åt saken. I stället bara väntar alla på nästa katastrof.

Inte för att Turkiet är ensamt. En 90 mil lång spricka mellan kontinentalplattorna

Francisco och Los Angeles rutschar ut i havet. I Yellowstone i Wyoming är skalet så tunt mellan jordens innandöme och dess yta att det när som helst kan kollapsa, och i så fall följer en stor del av Nordamerika med i kollapsen. Dessa båda katastrofhot är ständigt latenta, och bara den ena av dem skulle ha förödande konsekvenser för hela planeten.

Kort sagt, vi lever på en värre bomb än vad någon kärnvapenmakt någonsin kan konstruera. Och denna levande bomb med dess enastående mirakel kallat livet bearbetar vi krampaktigt med global miljöförstörelse och atombomber med kärnavfall som förblir dödligt giftigt nästan i evighet. Hur ansvarslös kan människan bli?

del 9 : *Ringo.*

Ringo var som vanligt den idealiske värden. Med sin översvallande godhet gjorde han allt för att jag skulle trivas tillsammans med honom i hans minimala etta och lagade därtill världens godaste mat. Det enda jag kunde erbjuda honom i stället var min medhavda musik, så att vi kunde diskutera alla världens problem till symfonier av Brahms, Bruckner, Schumann, operor av Verdi och Puccini, kammarmusik av Beethoven och Schubert, requier av Mozart och Verdi, balettmusik av Khatjaturian, Prokofiev och Sjostakovitj utom ren zigenarmusik och mycket annat. Det enda vi saknade var vinets ordförlösande kraft och upphettade inspiration, men det gick bra även det förutan.

Vi besökte även ett Internetcafé tillsammans, så att jag kunde visa honom de senaste artikelfynderna från Nexus och OOBÉ, Conscientiology och annat sådant, och Internet är tyvärr det enda sättet för oss att hålla kontakt. Han har mobiltelefon men ingen vanlig och ingen fungerande postadress, då han ju ändå tänker lämna Turkiet inom två månader. Det är bara att innerligt hoppas att han skall lyckas. Han har haft planer på detta länge men ännu inte kunnat komma loss. Risken är, om han inte gör det snart, att han fastnar och stagnerar mentalt, som engelsmannen i den fruktansvärda autentiska filmen "*Midnight Express*", som så fastnade i turkiska byråkratiska nätmaskor att han till slut försmäktade i turkiskt fängelse. Ringo är vid 62 år dock fortfarande vid mycket god hälsa trots ett liv av i stort sett oupphörliga vidlyftigheter, under sina fem år på Ceylon använde han metodiskt alla droger utom LSD, ändå har han ett lysande intellekt och är helt klar i hjärnan med en imponerande framsynthet och ovärderlig skattkammare av livserfarenheter, som en dag bara måste bli nedtecknade för att kunna föras vidare. Han har nog ännu mycket kvar av livet framför sig.

Det var melankoliskt att lämna Istanbul i den dimmiga gryningen av min 15-e resdag, men våren var på väg och gjorde sig allt tydligare framträdande under tågresan genom Thrakien med storkar och hägrar i farten på vägen utom andra underbara fågelflockar. Det var bara att hälsa våren välkommen även i Turkiet.

Det var få andra passagerare till Grekland på tåget, bara ett äldre engelskt par från Devon och två mycket unga skotska damer. Men dagen var vacker och varm och förgyllde vår resa med sin välgörande och äntliga värme. Jag hade oavbrutet frusit i Konstantinopel, men nu verkade köldens tid äntligen vara över.

Allt var sig likt i Pythion. Det var samma gamla bistra buffelvärd som slängde ut alla gästerna klockan 7, det var samma infernaliskt dåliga tågtider med en väntan i åtta timmar på Athentåget, men vädret var gott, och man kunde åtminstone sitta utomhus. Där kom jag äntligen i närmare samspråk med frun från Devon, som visade sig pigg och alert med huvudet på skaft. Under sin två veckors resa i Turkiet hade hon inte nåtts av några nyheter. Påvens bortgång förvånade henne inte vilket

visserligen varit döende sedan attentatet 1981 men inte på det sättet, då han hållit på ändå.

Det visade sig, att min fru från Devon hade starka åsikter mot både påvar och den heliga Teresa av Calcutta. Hon var föga eller inte alls imponerad av påvens fredsarbete. Vilken fred hade han åstadkommit? Säg en enda! Det kunde jag inte. Minst av allt hade han åstadkommit någon fred i Irak, vars krig var det enda han hade vänt sig emot. Hon var inte heller imponerad av påvens humanism. Vad då för humanism? Han hade tagit oförsonlig ställning mot abort och födelsekontroll och därmed dömt otaliga kvinnor till ousägliga lidanden genom att tvinga dem till födsel av barn som de varken velat ha eller som de blivit avlade med mot deras vilja och med våld. Samma invändning hade hon mot moder Teresa. Hon hade upplevt henne en gång i verkligheten i London vid en fredsdemonstration, där moder Teresa av Calcutta uppträtt som talare och då inte sagt ett ord för freden eller mot våld och krig men däremot propagerat mot födelsekontroll och varje fall av abort. Min dam från Devon hade inte varit imponerad av henne.

Jag framhöll då åtminstone Mikhail Gorbatsjovs berömmande av påven för åtminstone hans kritik mot både kommunism och kapitalism för bådads tendens till diktatur, och där kunde hon äntligen hålla med. Endast politiskt hade påven dugt någonting till.

Vi skildes dock som goda vänner, då hon och hennes man fortsatte till Xanthe medan jag steg av i Alexandropolis, som jag gjort de senaste tre åren. Hennes man var entusiastisk för Euron och ville gärna ersätta pundet med den, medan jag då framhöll Eurorevolutionens fatala konsekvenser på egentligen hela kontinenten men mest i medelhavsregionen, där länder som Grekland, Portugal, Spanien och Italien drabbats hårt av Eurons fördyrande av livet. Min fru från Devon försökte få mig att utveckla detta, men jag kunde inte gå in på detaljer. Jag visste bara hur det var och försökte förklara det som en kedjereaktion: en fördyring av en artikel, exempelvis löken, föranledde fördyring av en besläktad artikel, exempelvis kål, som föranledde fördyring av transportkostnader, vilket ledde till krav på högre löner, vilket fortsatte leda till den ena prishöjningen efter den andra genom hela det överbyråkratiserade och överreglerade EU-samhället in absurdum, vilket bara var kännbart för gemene man medan endast de redan rika (framför allt bankerna, EMU:s arkitekter och framforcerare) tjänade på det. Hon kunde inte riktigt förstå denna process, medan vi dock var helt överens om att den borde analyseras närmare. England skall ha allmänna val i maj, om detta ville mitt par från Devon inte närmare uttala sig, medan de dock trodde det skulle dröja en aning innan England övergav sitt väl förvaltade pund för Euron.

Jag erinrade mig då Ringos förespråkande för frihet i kaos mot varje tänkbar form av ordning som resulterade i människors isolering, fjärmande från varandra och brist på humanism. Mot Ringos kaosalternativ framstod Jevgenij i Bulgarien med sin perfekta ordning, arbetsnarkomani och omänskliga rasism. Valet var självklart.

del 10: *Vändpunkten.*

Alexandropolis var sig likt, men då vädret var alldeles exceptionellt vackert dominerades hela havshorisonten av Samothrakes överväldigande branta klippor, som reste sig ominöst som en urtidsfästning ur havet av titaniskt monumentala proportioner. Här samlade sig Olympens gudar för att bevaka och rådgöra om kriget vid Troja, som de härifrån hade god överblick över. Samothrake var också pelagiernas sista fäste, det urfolk som bebodde Grekland innan dorerna, aetolerna, jonierna och kelterna invaderade Hellas genom folkvandringar norrifrån.

Jag fann snart min gamla sylta "Nereiden" med samma gamla vanliga ordknappa värd, som jag nu gästade för tredje året i rad. En *moussaka* med Retsina läkte alla sår från Bulgarien och Turkiet. Islam är som en paralyserande ökentorka, som måste få en att förtorka och försmäcka av brist på frihet, som omedelbart infinner sig vid gränsövergången till Grekland, där den direkt kan materialiseras genom fri tillgång till obegränsade mängder Retsina.

På samma ställe infann sig en spanjor som arbetade i Istanbul med att ge kurser i franska. Var tredje månad löpte hans uppehållstillstånd ut, varför han måste ta en dag ledigt för ett återbesök i EU (Grekland), där han då automatiskt erhöll nytt uppehållstillstånd i Turkiet för tre månader. Han berättade att många européer boende i Istanbul följde samma mönster.

Det var ljuvligt att få ta igen sig på den gamla "Nereiden", och min gode värd var frikostig med en hel halvliter av det bästa Retsina, vilket behövdes efter all bulgarisk och turkisk urvattning. I Turkiet hade jag till och med varit nykter. Aldrig mer!

Nästa etapp till Thessaloniki gick tämligen smärtfritt, så att man vaknade upp lagom till Thessaloniki, där jag återuppsökte min gamla bar och kunde slå mig ner vid en efterlängtd koppar kaffe i morgonstökets folkvimmel – köerna var långa till baren klockan sju på morgonen. Den stora frågan var vad det skulle bli av resten av min resa. Jag överraskade mig själv med att överväga en direkt hemresa till Verona. Jag var väntad till den 14-e, det var nu den 9-e, men jag kunde inte hoppa över Rom och Milano utan att ge dem en chans. Jag skulle få svar på mina frågor om mitt vidare reseöde på Internet i Athen.

Även om snön ännu låg kvar på Parnassos var våren definitivt i oavvisligt antågande, det var varmt ute, och tåget körde med öppna fönster hela vägen från Thessaloniki till Athen. Det var mer än vanligt stökigt på tåget, då det var lördag och tåget delvis var ockuperat av skolklasser i den värsta åldern. En vagn var som en tjatrande papegojaffär men med dubbel förstärkning. Det var bara att ta betäckning. Tåget var så överfullt att man hela tiden kördes bort från sin plats av nypåstigna passagerare med reservationer, varvid man varje gång fick leta genom hela tåget efter ett nytt ställe att få vila sina gamla trötta ben. Särskilt trångt var det omkring baren, en minimal sådan, där alla trängdes för att få kaffe eller softa drinkar. På grund av trängseln och knuffandet rann åtskilliga vätskor ut på golvet i strida strömmar och vätte ner folks papperspåsar och fötter tills det var för sent för att kunna undvika det, och dofterna av kaffe, Fanta, påtrampade bananer bland andra oidentifierbara stanker av utspillt innehåll fyllde tågvaggnarnas atmosfär med besynnerligt blandade aromer.

Dock kom tåget punktligt fram till Athen i prunkande våryra, där katastrofen väntade. Det fanns inte plats för mig i härbärgen. Det internationella vandrarhemmet var fullt fastän jag sagt att jag skulle vara tillbaka efter en vecka och de sagt att det skulle gå bra. Jag fick traska ut i staden på jakt efter någonstans att sova till överkomligt pris, vilket jag visste att var en omöjlighet. Det internationella vandrarhemmet betingade ett pris på 8:16 för säng med lakan. Jag hänvisades till ett hem "Lozann" där priset skulle vara 10 Euro. Det visade sig också vara fullt och bara ha enkelrum för 25 Euro. Jag traskade vidare. Ett annat krävde 15, ett annat 16. Till slut gick jag tillbaka till mitt primitiva härbärge från förra året, "San Remo", som då kostade 6 Euro. Nu kostade det 15 utan lakan, men jag fick det reducerat till 12. Det var nog det bästa jag kunde finna i Athen under omständigheterna. Athen är ju med i EMU och har fördyrat ihjäl sig självt bortom all mänsklighet.

Samtidigt gifte sig Charles med Camilla, vilket föranledde hysterisk massglädje världen över genom frenetisk massmediehysteri över saken, som på något sätt klingade falskt. Naturligtvis unnar man Charles hans första stora kärlek, som han

alltid bedrog Diana med, men glädjen däröver kändes väldigt krystad och artificiell för att inte säga ansträngd.

Det var således ett Athen i vårara man kom hem till extatiskt över Charles nya äktenskap direkt från en 30-timmars tågresa strapatser utan mat på vägen med avvisning från alla härbärgen, som den finska soldaten som kom hem från fronten och massakrerna på Karelska näset och möttes av det välkommandet att han omedelbart blev bestulen på sin välförtjänta soldatlön. Så kändes det, och man kände sig mera utanför EU:s hektiskt rika och frenetiskt svindlande samhälle än någonsin.

Det var med den största ovilja jag tog in på "San Remo", men det gavs inget alternativ, då alla andra var så mycket dyrare, fastän "San Remo" med sina 12 Euro hade fördubblat sitt pris sedan förra året. Jag fick ett mörkt rum i bottenvåningen, där det tills vidare inte bodde någon annan, men på kvällen kom det en ung man från något arabiskt land och under natten en till. De verkade dock skötsamma. Jag fick en god natts sömn, men när jag på morgonen klädde på mig låg min plånbok fel i min jackficka. Jackan hade hängt över min stol närmast min säng. Jag kollade innehållet. Alla kontanter var borta, närmare 1000 kronor i Euro och kronor. Någon hade alltså medan jag sov smugit sig till min jacka, kollat dess innerfickor, fiskat fram plånboken och tagit alla sedlar.

Värden låg och sov i entrén. Jag väckte honom försiktigt och meddelade honom saken. Han lovade att åtgärda den diskret.

Men det var första gången under mina 16 års resor (fler än 20) som jag råkat ut för något sådant i Athen och därtill på ett vandrarhem på lömskaste tänkbara vis under natten. Det hade legat mer i min association till den vid sin hemkomst plundrade krigaren än vad jag kunnat ana.

del 11 : *Flykten från Athen.*

Min värd var beundransvärd. När jag kom tillbaka efter frukosten var hans uppsyn inte den gladaste, och han hade inga goda nyheter. Han hade undersökt saken, men tydligen var de båda som sov i samma rum som jag oskyldiga. Det hade varit natten mellan lördag och söndag då vad som helst kan hända i Athen. Han kände sig dock ansvarig för det inträffade och ville gärna gottgöra mig så gott han kunde. Han föreslog att ersätta mig med 70 Euro ur egen ficka medan han inte kunde ersätta de 300 kronorna. Jag accepterade förslaget.

När vi sedan undersökte brottet fann vi, att tjuven måste ha sträckt in armen genom fönstret, halat ut min jacka från stolsryggen bredvid min säng där den hängde, undersökt fickorna, hittat plånboken i innerfickan, tagit hand om kontanterna och låtit allting annat vara, som en professionell ficktjuv, lagt tillbaka plånboken i innerfickan och hängt tillbaka min jacka genom fönstret. Det kunde inte ha gått till på något annat sätt. Fönstret gick ut till korridoren mot toaletten, varifrån vem som helst kunde se in i hela rummet. Det hade kunnat vara en toalettbesökare från gatan mellan 1 och 7 under natten. Vandrarhemmet var öppet för alla hela dygnet.

Det var storartat av min värd att alls bekymra sig om att gottgöra mig ur egen ficka. Bara gesten var föredömlig och värd all rekommendation även om det inte täckte hela förlusten. Därmed hade jag bara förlorat 300 kronor, vilket kunde betecknas som en oförutsedd extra utgift under resan. Sådana inträffar alltid.

Det var en gudomlig dag i Athen denna söndag den 10 april med strålande värmande solsken och klaraste tänkbara luft. Det kunde inte bli bättre.

Jag och doktor Sandy hade vår sista lunch tillsammans. Jag berättade för honom om mina intryck av Ringo och dennes apokalyptiska föreställningar. Han suckade

som om ingenting höll på att hända och hoppas att allt skall kunna fortsätta så länge som möjligt. Tsunamin i Indonesien vid jul var bara en parentes. Jordbävningarna i Japan är alltid bara parenteser. Mänsklighetens parasitism på naturen är bara en parentes. Det enda man kan göra är att hålla sig oskyldig som individ och, som din vän Ringo tydligen gör, aldrig tröttna på att kritisera och bekämpa den ansvariga överheten som den förskräcklige presidenten Bush i hans astronomiska dumhet och enkelspårighet och den reaktionära autokratiskt strävande Putin som om Stalin inte varit tillräcklig och den förfärliga regimen i Kina, som är den enda i världen som hotar med öppet krig och det mot Taiwan, en liten oskyldig och helt harmlös demokrati, och det i egenskap av inte bara världens största diktatur utan först och främst i egenskap av världens största nation med sin femtedel av mänskligheten. Vi får aldrig tröttna på att bearbeta och klaga på den ansvariga överheten. Därvidlag är jag helt överens med din vän Ringo om hans ensidiga anarkism. Vår kritik måste först och främst gälla EU och dess hantering av världsproblemen, som faktiskt är dess enda hopp idag om kanske någon förändring till det bättre. Euron håller på att bli världens starkaste valuta, i förbund med pundet är de oslagbara, medan Bush gör sitt bästa för att hela tiden äventyra och skottskada dollarn. Han är mycket värre än en skurk. Han är en byfåne som av storhetsvansinniga vettvillingar anförtrotts den högsta makten i världen bara för att kunna styra den genom honom.”

”Och påven?” frågade jag.

”Påven var en stackars senil gammal gubbe som bara menade väl men inte kunde göra mycket mer efter att ha åstadkommit östblockets fall genom *Solidarnosc* och Walesa, vilket var klart redan innan han utsattes för sitt attentat 1981. Efter det kunde han knappast mer än fortsätta resa runt och hälsa på folk och bara hänga med utan att kunna göra något själv. Påvens huvudsakliga betydelse var det faktum att han blev påve i egenskap av öststatare och antikommunist, och det var han helt oskyldig till själv. Han valdes, och därmed blev han en av historiens viktigaste påvar men knappast den störste om dock avgjort en av de mest kontroversiella.”

Han såg alltså påven mest bara som en historiens marionett, en träkarl som bara råkade finnas där och som bara fick betydelse för att han fanns där, en pusselbit som fyllde ett viktigt tomrum i historien och bidrog till framtoningen av en bild som annars dröjt med att bli klar i kanske ännu tjugo år. Påven spelade en viktig roll, men det var rollen som var viktig, inte personen.

Jag berörde inte alls incidenten i mitt vandrarhem med honom. Det var han som en gång rekommenderat San Remo åt mig, som då var Athens billigaste värdshus, men det var det inte längre efter hela Athens fatala modernisering i och med olympiaden i somras, som polariserat hela samhället betydligt genom ökade levnadskostnader och utslagning. Egentligen hade incidenten bara resulterat i ett kvickare avsked från Athen – hade det inte hänt hade jag stannat längre. Nu lämnade jag Athen i sorg som en orättvist skymfad älskare, som dock varit Athen trogen i så många år, och så blir man sårad när man sover. Det hade aldrig hänt förut någonstans. Man kan alltså inte ens längre gå till vila utan ett hårt grepp om sin plånbok. Girigheten var alltid mänsklighetens första och största synd, då den i regel gav upphov till alla de andra.

del 12: Återblick och reträtt.

Det var nästan höststämning när jag lämnade Grekland. Molnen låg mörka och tryckande över landet, och diset var nästan kompakt och larmade om oväder och dramatiska väderleksförändringar. Det såg något bättre ut västerut, medan molnen bakom mig över Athen och Peloponnesos ständigt mörknade och växte i hotfullhet.

Det hade legat snö kvar på Parnassos när jag kom till Athen, och nu hotade snön även förnyas över Peloponnesos, där den hunnit reduceras till nästan bara fläckar.

Mitt glada danska par från gårdagens sista middag i Athen skulle också resa hemåt idag men med flyg, vilket kunde medföra problem då sikten var obefintlig. På Patraståget infann sig två unga kvinnliga studenter från Edinburgh som var de enda västerländska turisterna ombord utom jag. I Patras stötte jag helt oförmodat på min gamle värd från vandrarhemmet där, och vi hade en pratstund. Han försäkrade mig att allting var oförändrat på vandrarhemmet i Patras.

Ombord på båten fick jag nyheter från Italien. Det var storm på gång. I Trieste kunde man knappt gå utomhus. Det snöade överallt i bergen, i Piemonte var det meterdjup nysnö, och mest av allt blåste det alldeles ohyggligt i hela Italien. Det var bara att bereda sig på det värsta.

Under tiden fick man trösta sig med sina minnen från Athen, Sofia och Konstantinopel. Det var svårt att glömma katastrofen i Athen, som bara blivit desto djupare kännbar genom dess förspel: uttröttad efter den 31 timmar långa tågresan från Konstantinopel utan säng hade jag funnit mitt vandrarhem stängt för mig och nödgats traska omkring i den hårda staden på jakt efter ett annat för att där bli rånad på alla mina kontanter i Euro, svenska och danska kronor, exakt tusen kronor i svensk valuta, som jag skulle ha klarat mig hem på. Min värds enastående godhet och generositet att ersätta mig med åtminstone två tredjedelar därav kan inte nog lovordas. Men mest levande för mig i efterhand framstod mina samtal med Ringo och doktor Sandy.

Det var en fråga som jag hade diskuterat med båda, och det var den svåra frågan om man hade någon rätt att sätta någon gräns för sitt mänskliga deltagande och engagemang. Hade man någonsin rätt att säga nej till sina medmänniskor? Denna fråga var särskilt brännande för doktor Sandy i hans egenskap av läkare. Ringo hade aldrig sagt nej utan hänsynslöst bjudit på sig själv i alla mänskliga sammanhang och tagit hand om alkoholister och narkomaner och vilken olycklig dam som helst. För hans del var svaret i princip nej, men i gengäld hade han ingenting kvar i livet, inga tillgångar, inget livsverk, ingenting fast. Han var en nomad som bara levde för sina medmänniskor, vilket är lika lovvärt och anmärkningsvärt som det är ovanligt. Ringo är därvidlag unik.

För doktor Sandys del krävde svaret en noggrann nyansering. "Ja, man bör alltid ställa upp för sina medmänniskor så gott det går men bara intill den gräns där ens egna resurser inte längre räcker till. Detta är i högsta grad individuellt. Somliga kan bjuda på sig själva hur mycket som helst och därav bara må bättre och berika sig själva, medan andra lätt överanstränger sin empati, så att de tar tillfälligt slut. Somliga blir utbrända genast medan andra aldrig blir det. Härvidlag är det viktigt att känna sig själv och var ens egna gränser går. Om man inte tar hänsyn till sina egna begränsningar är man förlorad."

En som inte gjorde det var Diana i Sofia, som alltid offrade mer än sig själv för sina närmaste, den självvupporfrande modern i sin prydno, som hellre såsom pelikanen i sagan matade sina barn med sitt eget blod än lät dem gå utan mat, men å andra sidan verkade just hennes resurser aldrig ta slut utan snarare bara förnya sig själva ju mera hon brände ut sig själv. I hennes fall verkade doktor Sandys förnuftiga slutsatser inte alls fungera.

Som bästa exempel för sin mening använde sig doktor Sandy av påven, som han menade hade offrat allt av sig själv och därvid struntat i sina begränsningar och därav skördat attentat och Parkinson bland annat. Jag tyckte detta exempel haltade men hade ingenting att jäva det med, då man ju inte kunde förneka att påven faktiskt råkat ut för både attentat och Parkinson. I det oändliga kan man sedan diskutera om det var ödet och psykosomatiskt eller rena slumpen. Doktor Sandy hävdade att det

sitt eget öde med den oavvisliga skyldigheten att ta ansvar för det hur det än vållades. Även det var en kvistig fråga att diskutera i det oändliga.

Natten var lugn även om båten rullade kraftigt i blåsvädret men kom dock lyckligt fram till Ancona utan att törna mot klipporna eller gå på grund. Jag fick genast ett tåg norrut medan mina båda damer från Edinburgh skulle ta ett senare tåg till Milano. Vi önskade varandra lycka till och försvann på respektive tåg.

Mitt tåg till Bologna blev så fullt att det var omöjligt att stiga upp och gå på toaletten. Jag försökte nog, men i båda riktningarna var sillburken för fullproppad. Det var bara att finna sig i det totala nederlaget och ge upp.

I Bologna blev förlossningen desto underbarare där jag även passade på att ha min hittills bästa lunch under resan efter så lång nöd och hungersnöd: en vanlig tallrik bolognesisk pasta med vatten. Cappuccinon efteråt återställde en helt och hållet. Jag fick telefonkontakt med Verona, så vägen hem blev öppen. Allt var frid och fröjd efter den turbulenta Balkanrundan med påvens död och svidande lokalvalnederlag för Berlusconi. Ingen scen i världen var intressantare just nu än den italienska.

del 13: *Lorella (1)*

I Verona möttes jag av beskedet att jag var väntad både i Rom, Milano och Biella. Franco i Rom bad mig meddela när jag skulle komma, Rasmus i Milano förklarade sig ledig, och Lorella i Biella öppnade famnen för mig. Det var för mycket. Jag kunde inte acceptera alla tre.

Det visade sig att Franco inte längre bodde i Rom och inte längre hade tillgång till bil. Han bodde någonstans långt utanför vart man måste ta bussen. Vi hade ett långt och hjärtligt samtal på telefon där vi kom överens om att uppskjuta mitt nästa Rombesök. Rom var dessutom i fullständig oordning och upplösning efter påvens ofrivilliga avgång. Tre miljoner pilgrimer hade bevistat hans begravning, ett mastodontiskt säkerhetsuppåbud hade organiserats, men ingenting hade hänt. Allt hade avlöpt under fullkomlig och idealisk ordning, som om påven varit världens enda helt respekterade person. Det hade infunnit sig representanter för alla världens regeringar till och med Iran, och det enda undantaget hade varit Moskva. Muslimer hade respekterat och uppskattat påven mer än ortodoxa kristna.

Men nu stundade pilgrimsvandringen till hans grav, och dit väntades tre miljoner pilgrimer till att börja med. Sedan skulle strömmen antagligen aldrig ta slut.

Ida hade sitt eget program för slutet av veckan vilket omöjliggjorde mitt uppehåll på Via Zamboni. Jag chansade därför på Lorella, frågade om jag kunde komma direkt, fick genast ett överväldigande positivt svar, och saken var klar. Jag satte mig genast på tåget till Biella.

Problemet på Via Zamboni är Idas tilltagande utförsäkning både fysiskt och mentalt. Hon är dock fullständigt realistisk och har ännu koll på sitt läge, men pacemakeroperationen har tagit på henne och även medfört nya problem, som haft till konsekvens att hennes mänskliga sidor och hänsyn blivit lidande av en tilltagande kortsynthet. Hennes perfekta ekonomiska sinne har tyvärr, liksom i min faders fall, medfört tillkortakommanden på rent mänskliga områden speciellt beträffande mänskliga relationer. Alla hennes närmaste upplever hennes maktanspråk och oförsynta kontrollgirighet över deras liv som hämmande, störande och deprimerande. Det huvudsakliga problemet är att hon inte har någon distans till sig själv, och när detta friskhetstecken saknas och bara blir mer uttalat med åren är man definitivt på väg utför. Hon är inte en lycklig människa, och frågan är om hennes äktenskap någonsin varit det. Redan 1991 kunde jag smärtsamt dokumentera

tragedin i detta äktenskap, som dock gav henne en underbar son och duktig dotter. Summan blir därmed ändå ett plus.

För en gångs skull gick resan till Biella smärtfritt. Inga tågstrejker, inga bombhot, inga förseningar och inga missförstånd eller brott i kommunikationerna på vägen. Lorella mötte vid stationen och var sig helt lik och fann mig också vara det. Ingenting hade förändrats på två år utom hennes hälsa, som genomgått drastiska för att inte säga extrema turbulenser.

Alla älskar Lorella. Hon är sådan. Hon är generositeten själv och rik på ömhet som hon frikostigt delar med sig åt alla. Det var för ett och ett halvt år sedan som hon började drabbas av extrema hälsoturbulenser med långa perioder av svår feber och aldrig helt återvunnen hälsa. Hon har opererats två gånger av sin man och andra gången nu i vintras. Ändå är hon fullkomligt sprudlande av godhet och liv, och hennes man ligger inte långt efter.

Han var däremot något åldrad. Han kunde inte ta någon semester under hela förra året och har därtill opererats för miniskelbrott i sitt knä. Han var en entusiastisk maratonlöpare och börjar först nu småningom kunna börja springa igen. Han arbetar hårt och kommer i regel sent hem på nätterna för att ge sig av igen tidigt i gryningen.

De lever alltså ett ganska extremt liv tillsammans under vad som mest liknar en ständig överansträngning, för hans del fysisk och för hennes del emotionell, då hon mest arbetar med andra människor, företrädesvis barn.

Från stationen tog hon mig genast till en av sina bästa vänner, Ezio, en 63-årig poet och levnadskonstnär, som verkligen har inrättat sitt liv efter konstens alla regler med utsökt trädgård med eget glashus och odling av alla egna grönsaker av alla nödvändiga sorter och flera verkstäder för sina olika verksamheter som hantverkare och konstnär. Vi intog en improviserad middag på "*La Curva*", en mycket trivsamt liten restaurang, med de största pizzor jag har sett. Med oss var även Laura, en halvvenezolanska med nationalitetsproblem, då myndigheterna inte ville ge henne italienskt medborgarskap fastän hennes far var italienare då hon inte besökt sitt hemland på så många år, varför hon inte kunde få arbete; samt Marco, som kom förbi och deltog och som jag kände väl igen från för två år sedan. Ässet i sällskapet var dock Ezio med sin djupa humanism och sin mycket behagliga sammetsmjuka röst, varmed han reciterade renässanspoesi utantill direkt från hjärtat. Han är även psykolog, och vi diskuterade skillnaden mellan psykotiker och neurotiker mycket ingående innan samtalet inspirerat av pizzans krav på mycket rödvin för att kunna tuggas ner gled in på hur olika språk transkriberar djurens språk. Hundar säger till exempel "*Bow-wow*" i engelsktalande länder medan de i Italien säger "*Vuv-vuv*" och i Sverige "*Voff-voff*" eller "*Vov-vov*". I Italien säger kossorna "*Moooo*" liksom i England medan de i Sverige säger "*Muuuu*". I Italien säger fåren "*e-e-e-e*" medan de saknar det *b* som alltid föregår fårens *bän* i Sverige och England. Detta är en viktig skillnad. De största kontrasterna finner man dock i de olika transkriberingarna av tuppens läte på olika språk. "*Kuckeliku*" säger den på svenska medan den på engelska säger "*Cock-a-doodle-doo*" och på tyska "*Kiki-riki*". Dock kom vi inte så långt som till de mycket olika transkriptionerna på olika språk som uppstår av ljudet när en sten träffar en vattenyta. På engelska heter det ju vanligen "*Splash*" eller "*Splosh*" medan det på svenska heter "*Plask*". Vi kom som sagt inte så långt som till finskans "*Loiskis*".

del 14 : Lorella (2)

Äntligen kunde vi tillsammans utreda vad som egentligen hade hänt den där kvällen förra året när jag tvingats tillbringa en hel natt på en bänk utanför Biellas järnvägsstation då mitt besked om min ankomst aldrig nått fram. Just den kvällen

sig mer berusad än vad som var hälsosamt. Hon hade kommit hem först fyra på morgonen, och först när hon vaknat senare på morgonen hade Gian Carlo, som också kommit hem väl sent, kunnat informera henne om att det förelåg en massa meddelanden från mig. Då först hade nyheten om min förestående ankomst nått fram. Hon hade då kört till stationen klockan 8 på morgonen, men jag hade redan hunnit ta det första morgontåget klockan 5 bort därifrån.

De hade alltså varit hemma, och inte bortresta, som jag tagit för givet, men båda kommit för sent hem för att hinna uppfånga mina meddelanden och fatta situationen i tid. Lorella hade genast trott att hon förlorat mig för alltid, medan det för mig bara varit en övergående kris, en svår natt att överleva men icke mer. För mig borde situationen ha varit en väckarklocka om nödvändigheten att äntligen skaffa mig en mobiltelefon men var det inte. Först flera liknande situationer senare skulle övertyga mig om den saken, men jag har fortfarande inte gjort det och är en av de sista i världen utan mobiltelefon. Det är bara en tidsfråga dock innan jag faller.

Vi pratade mycket med Lorella om hennes alltför omfattande sjukdomsbild med makabra hälsokriser oavbrutet under ett och ett halvt års tid, och mycket berodde på hennes otillfredsställelse med sina levnadsomständigheter. Vad var det då för fel? Vad fattades i hennes paradistillvaro? Det var det som var problemet. Det fattades ingenting. Hon hade världens bästa man, bodde i ett slott i världens vackraste omgivning, hon medgav själv att hon levde i ett paradiset, det fattades alltså verkligen ingenting. Men hon var en mycket intensiv människa som kanske rent psykiskt brände sitt ljus i båda ändar, och hon kunde medge att hennes besvär till stor del måste vara psykosomatiska. Jag menade att de måste vara helt psykosomatiska.

Mycket av hennes otillfredsställelse berodde av vantrivseln med rollen hon måste spela som husfru och hustru. Hon ägnade sig även mycket åt teater och rollspel, och då kan en roll som verkligheten påtvingar en kännas obekvämt just för att man inte kan ta av sig den. En påtvingad roll i livet kan för en mycket levande människa som ständigt kräver bevingad flykt från vardagens och verklighetens tristess kännas som en plågsam ansiktsmask som man inte kan ta av sig. Det var något av Lorellas dilemma. Hon måste förlika sig med sin livssituation och göra det bästa av saken eller bryta upp fullständigt.

Det var det som Franco hade gjort. Efter tjugo års äktenskap med två underbara söner hade han plötsligt övergivit hustru och barn och börjat på ny kula utanför Rom. Han hade därmed chockat inte bara sin fru och sönerna men även mig, som plötsligt inte längre hade hans underbara hem och närvaro i Rom med bil och allt att tillgå. Jag hade ingen aning om vad hans nya liv handlade om, vilket krävde en närmare undersökning. Hade jag fått hans inbjudan före Ancona hade jag kunnat fara direkt till Rom därifrån. Nu kom jag fram till Verona först där jag fått nya problem i vägen i form av Idas misshumör och dåliga nyheter för mig som avsevärt skulle försvåra dispositionen av mina sista dagar i Italien. Kvinnor har en förunderlig förmåga att komplicera livet för oss män, i synnerhet om man inte alls är intresserad av att komplicera livet för dem.

Detta fick mig att tänka på ett kontroversiellt uttalande av doktor Sandy, som ju frivilligt valt ett liv som ungarl från början och aldrig ångrat det. Han var ändå inte alls homosexuell men hade en utomordentlig förståelse för Antikens hellenska kult av vänskapsrelationer mellan män:

"Det handlade inte om homosexualitet. Det handlade om en sublimering av vänskapen och var från början en reaktion och revolt mot ett normalt sexuellt förhållandes trivialitet och banalisering. De ville höja kärleken från den vardagliga rutinens nivå och tristess i en sublimering av vänskapen, som därav måste färgas av en viss homosensualitet och som naturligtvis lätt kunde urarta till ren homosexualitet, som dock då naturligtvis måste dra ner kärleken igen till den

lyft från vardagen. Därmed blev det en idealism, som Platon så vederhäftigt skildrade, slog vakt om och i viss mån sublimerade för evigt."

Utan att försvara homosexualiteten och i bibehållandet av distansen från heterosexualitetens normalism var därmed doktor Sandy en varm förespråkare för den rena homosensualitetens charm, som naturligtvis inte alls uteslöt en precis lika berättigad heterosensualitet. Och från denna acceptans var steget mycket kort över till etablerad bisexualitet.

del 15 : *Lorella (3)*

Det såg bara sämre ut hela tiden. Vädret blev ständigt mer hotfullt, åska hördes mullra på avstånd, och veckoslutet hotade med ihållande regn och troligen inställd vinprovning. Jag lyckades avsluta mitt sista medhavda arbete på resan, och nästan alla mina böcker var utlästa. Per e-mail fick jag besked om väntande plikter i Göteborg och främst nödvändigheten att betala årets hyra för Göteborgs Skrivarsällskaps monter i Bokmässan snarast möjligt. Kort sagt, allt gav mig myror i byxorna, men under omständigheterna var det svårt för att inte säga omöjligt att avsluta resan. Jag hoppades på besök av Rasmus, som arbetade i Milano, till Biella, och till helgen skulle Ida och Achille vara borta från Verona – jag kunde tidigast lämna Italien på måndag. Till allt detta kom då det totalt depressiva vädret, som bara kunde bidra till att göra min rastlöshet och otålighet olidlig.

Vi hade dock en underbar kväll på tre man hand, Gian Carlo, Ezio och jag, på en rustik trattoria där hovmästaren Massimo visste vad hans gäster skulle ha och bestämde själv deras meny. Vi pratade mest om gamla filmer apropå att Rod Steiger fyllde 80 och Julie Christie fyllde 65 denna dag. Efter den sagolika middagen med åsna som köträtt blev det många grappa efter att vi druckit två flaskor på tre man hand. Vid Alperna dricks det mycket, vilket behövs, i synnerhet när det regnar, och norra Venetien kring Friuli hör till världens toppstatistik när det gäller alkoholkonsumtion tillsammans med Skottland och New South Wales i Australien.

Den andra kvällen började det regna på allvar, och det var omöjligt att gå ut med hunden utan att bli rotblöt trots paraply. Det var som att vara inregnad i Darjeeling, och väderleken lovade att det skulle bli värre. Den kvällen gick vi på bio och såg en uppbygglig film om folkmordet i Ruanda med nästan bara negrer i rollerna och Nick Nolte som bufflig FN-överste. Terry George hade lyckats göra en övertygande dokumentär av en spelfilm, den är skickligt gjord med fantastisk regi och effektivt tempo och framhåller, som nästan alla filmer om folkmord, de positiva insatser som faktiskt gjordes av enskilda individer.

Under tiden tilltog regnet. Den stora frågan var: skulle Rasmus komma? Han hade inte gett något bestämt besked, jag hade inte nått hans telefon, och vädret var så avskräckande att alla människor var nollställda. Min första tanke när jag vaknade denna ösregniga novembertrista dag var: "I det här vädret kommer han aldrig."

Lorella försov sig, och jag hade tänkt vänta med att försöka ringa Rasmus på nytt tills hon var vaken. I princip hade jag gett upp hoppet om att han skulle komma, när Lorella äntligen uppenbarade sig. Precis när jag tänkte lyfta telefonen ringde den. Det var Rasmus. Han satt på tåget och hade just lämnat Santhiá.

Lorella fick panik. Hon var ju bara i pyjamas med hela håret i fullständig oordning, och det tog en kvart för henne att bli klar. Sedan störtade vi ner för kullarna med bilen. Jag såg genast Rasmus vid stationen väntande utanför. Han hade redan stått där i regnet i tio minuter.

Vi hade sedan utomordentligt trevligt tillsammans på tre man hand i sex timmar. Mest talade vi italienska, men Rasmus och jag hade naturligtvis också mycket att

Han arbetar som datorkonsult 8-9 timmar om dagen och delar bostad med två andra och har bara helgerna i princip att kunna göra vad han vill på. Han vann genast Lorellas hjärta, hon anmodade honom att stanna kvar över natten, han beslöt att fundera på saken men valde till slut ändå att återvända till Milano till kvällen, då han hade program där. Precis vid avskedet dök äntligen Gian Carlo upp, som också omedelbart fann honom sympatisk. Jag hade lyckats med förmedlingen av denna kontakt och hoppades därigenom att Rasmus skulle få tillgång till och kunna utnyttja denna underbara oas vid Monte Rosas sluttningar som vid vackert väder var ett fullkomligt paradiset. Vädret började faktiskt klarna en aning när han for, så han kunde se någon skymt av snö på de närmaste bergen mot norr.

Därmed hade jag uppfyllt mina sista plikter för resan och kunde börja tänka på att återvända till mina plikter hemma. Dock måste jag ännu passera Verona och även besöka min mor och bror i Danmark före den svenska landkänningen, så resan var långt ifrån över.

del 16 : *Lorella (4)*

Vädret förblev en rotblöta, och det ljusnade bara för att genast börja regna igen. Mina fötter var hela tiden våta, och på lördagen gick temperaturen ner till 6 grader. Alla var nollställda och deprimerade.

Lorella tog mig med på en teaterrepetition. Deras lokal låg vid en fors, man hörde hela tiden bruset från vattnet som en toalett som aldrig brusade färdigt, värmesystemet i lokalen hade kollapsat, så alla aktörerna var tungt påpälsade med halsduk och mössa. Under tre timmar repeterade de en enda sång med alla dess gester och steg, en fullständigt menlös sång som skulle ackompanjeras med köksverktyg, medan jag fick utgöra den enda publiken där jag satt och huttrade i strömmens brus.

Vi hade dock underbara promenader trots regnet. Gian Carlo tog med sig Merlino och mig på en lång promenad, men hunden Merlino är tio år och börjar bli trött i bakbenen. Han har därmed svårt för att gå neråt. Vid nedgången för en lång grässluttning hade de därför sitt eget system. Merlino lade sig på rygg, och Gian Carlo drog ner honom i frambenen hela vägen ner för sluttningen, medan det tydligt märktes hur Merlino skrattade av hjärtans lust för att få åka kana på detta sätt baklänges på ryggen. Det var en nästan daglig rutin.

Lorella och jag gick med Merlino upp till den förhistoriska keltiska kultplatsen och kullen Burcina, som nu är botanisk trädgård, och just när vi nådde toppen lättade molnen något och släppte igenom något solsken, så att man åtminstone fick en skymt av hur vackert det kunde vara. Sedan började det regna igen.

Till lördagsmiddagen tog Lorella med sig sex gäster, bland andra Roberto, som hade en hästmanège, Davide, som var musiker, Lidia, som läste en tafflig uppsats om sina sexuella funderingar som hon skrivit samma dag tills datorn vägrat skriva ut mera av den, och Laura från Venezuela, som berättade något om den levande voodookulten i Venezuela. Vi hade hemskt trevligt men drack för mycket, tills Gian Carlo kom hem från en annan fest och öppnade nya flaskor. Det blev även sång till Davides gitarr, även Roberto spelade, och alla sjöng med i en virtuos mungymnastik i sju ton verser som ställde höga krav på artikulation och tempo – efter nästan lika många flaskor vin och öl.

De sista kom i säng klockan 6 efter en natt av hårt stafettarbete i diskussion och argument. Morgonen därpå steg Gian Carlo upp frisk och nyter i gryningen för att gå ut och springa i två timmar. Han konstaterade att det var 3 grader varmt med nysnö på fjällen över bara 1000 meter – snögränsen hade sänkt sig tusen meter. Damerna

slaggade och sov hela morgonen tills de vaknade och kunde återuppta sina vidlyftiga diskussioner, medan det fortsatte att bara regna.

För min del var det uppbrott som gällde. Dessa var kanske mina bästa vänner i Italien, de var det lysande undantaget från regeln att vänner som man skaffar sig på resor varar bara för den resan, för vår del gick vänskapen in på fjärde året och var bättre än någonsin och lovade att fortsätta, men man visste ju aldrig när man skulle ses nästa gång. Vi hade mötts i Dharamsala, och för oss gällde alltid "nästa gång kanske i Dharamsala igen".

De hade också för vana att ta sig an unga vänner och deras problem, och man fick veta mycket om ungas drogproblem i dessa trakter. På promenaden upp i bergen låg det vid branten en gravsten över en begåvad flygare som här vid denna krök tagit livet av sig efter att ha fastnat i droger. Han hade gasat sig själv i sin bil, och ett år senare på samma dag och samma plats gjorde hans syster likadant. Det finns många sådana historier. Lidia, som såg ut som Betty Boop och var ett barn men hade ett gammalt ansikte, hade haft kokainister som pojkvänner, som slösat bort relationen och tillgångarna på sin last fullkomligt i onödan och av ren dumhet. Det fanns många sådana historier.

Naturligtvis var det svårt att ta avsked av dessa kära vänner, men jag kände piskan på ryggen, och den blev värre. Men knappt hade jag lämnat Biella, så klarnade vädret. Plötsligt steg solen fram och förgyllde hela resan tillbaka till Verona med klar sikt och bländande alper skinande i gnistrande nysnö. De syntes till och med från Milano. Det var som om mitt avsked från Biella gett solen skäl att stiga fram. Vid Desenzano hade Lago di Garda aldrig varit vackrare med hela sjön badande i prakt med alla bergen i klar sikt, och även Monte Baldo framstod i hela sin gigantiska skönhet som en vit val. Snön hade återerövrat bergen, och även om det bara var tillfälligt och man knappast kunde skida, (ingen snö är mer förrädisk än nysnö på våren,) var det en helt oförglömlig fest för ögat.

I Verona väntade dåliga nyheter. Lyckligtvis kom jag fram till Verona just som Achille och Ida kommit hem, det var perfekt timing, och en ytterligare fullträff var att Cristina kom förbi då hon inte kunde se mig under måndagen.

Vi hade en diskussion om Euron under middagen, som ställde mina rika släktingar i Verona i bjärt kontrast mot humanisterna och de socialt engagerade i Biella. Dessa tog aktiv del i livet och engagerade sig i folks problem, medan mina släktingar levde i en skyddad värld för sig med en bil per person och en telefon per person utan någon tanke på alla de lägre stående som faktiskt led av att Euron gjort livet dubbelt så dyrt. Då saknade jag Lorella och den gode Gian Carlo, som faktiskt nästan bara levde för att göra sociala insatser.

Även detta bidrog till att accelerera min iver att komma hem och bort från Euroland, ett fuskbygge underminerat av oavbrutet stigande sociala orättvisor.

del 17: *Uppbrott*

Mer än någonsin kände jag mig för gammal för denna sortens resor. Som ung kan man utsätta sig för gatlopp och komma undan som en gås efter regn, men även om min värd i Athen ersatte mig med två tredjedelar av vad jag blev bestulen på var incidenten psykologiskt förödande just för att det hände i Athen, som alltid utgjort centrum för mina Europaresor. Frågan var om jag alls kunde satsa på Inter Rail mer, då Indien var så mycket säkrare och billigare. Denna Inter Rail-resa skulle bli min dyraste någonsin på över 8000 kronor med stölden inräknat. Euroland framstod mer och mer som fiendligt och omänskligt genom sin krympande humanism och tilltagande skräpkultursdumhet och självdestruktivitet, råa kapitalism och dödliga

Dock måste jag även vara självkritisk över min resa framför allt för mina försummelser. På Balkan hade jag ingenting att förebrå mig för, men än en gång hade jag försummat Sicilien, dessutom hade jag hoppat över Rom, dessutom hade jag inte besökt Eggi i Torino eller mina senaste vänner Sergio och Silvia i Milano och skulle nu antagligen även missa min egen kusin Alberto i Verona. Det var beklagligt. Mycket berodde naturligtvis på resans dröjsmål från början, då den genast försenades tre veckor till följd av Idas sjukdom, så att egentligen allt blev fel från början, då jag samtidigt hade det hängande över mig att jag måste vara tillbaka i Göteborg till den 14-e, senast till den 21-a. Det gick inte.

Till all lycka hade jag dock kunnat återfinna Lorella och Gian-Carlo, dessa underbara storartade människor, som genom sitt genomgripande mänskliga engagemang betydde mycket för hela samhället Pollone. De var sanna människor och vänner, och deras vänskap hade kommit att betyda kanske mest för mig i Italien. Samtidigt hade jag dock även försummat Franco, Paolo och Annie i Rom.

Samtidigt hade jag gripits av ett utsägligt förakt för hela Berlusconisamhället med dess etablerade skval-ytlighet som blivit lag och norm med bara pengar som enda moralrättesnöre. Berlusconi hade gjort karriär på folkfördomning och därvid förstört hela det italienska samhället, som därvid blivit mig vedervärdigt.

Samtidigt hade jag fått njuta av Ezio i Pollone som med sin mjuka sammetsröst återfört mig till renässansens dynamiska tjusning och förklarat dess enastående positivism för mig, där den konstnärliga konkurrensen och jakten efter skönhet och kvalitet och andlig frihet lett hela världen genom en oförliknelig universalkonstruktivism. Varför hade denna aldrig fått fortsätta? Varför tog den slut i och med Lionardo da Vincis död? Sådana diskussioner kunde föra oss in i kärnan av det mänskliga historiska skeendet.

Det var min största sorg i Italien, att jag egentligen bara kände ytliga och ignoranta människor. Ezio, Gian Carlo och Lorella i Pollone var undantagen som bekräftade regeln. Även Beatrice Ciurlo hade varit ett storartat undantag och beklagat samma sak och menade, att om Dante diktat idag skulle alla vägrat publicera honom.

Dock hade jag fått mycket arbete gjort och lyckats skriva fem pjäser under en resa, vilket var rekord – det tidigare rekordet var fyra. Frågan var dock om jag någonsin igen skulle ha mod och kraft att orka utsätta mig mera för en Inter Rail-resas ofrånkomliga gatlopps smärtsamma upplevelser.

Till de mer berikande och intressanta upplevelserna hörde dock de skeenden som inte direkt berörde mig. Hit hörde först och främst påvens bortgång med hela dess uppståndelse med 3 miljoner pilgrimer till Rom, vilket var ett bidragande skäl för mig till att hålla mig därifrån. Läktarvåldet på en fotbollsstadion som förvandlade landskampen till ett slagfält med molotovcocktails och kravallpoliser som gick lösa mot publiken berörde mig knappast, medan Indiens och Pakistans statschefers möte och deltagande tillsammans vid en cricketmatch för att diskutera freden i Kashmir berörde mig i högsta grad. Samtidigt satte det nya påvevalet i gång med omständliga oändliga mammutprocessioner i Peterskyrkan, som fyllde alla italienska televisionskanaler hela dagen. Jag satte mig på tåget och reste ifrån hela eländet.

Emellertid höll hela hemresan på att gå åt skogen. I första stationen efter Verona (Peschiera) stannade tåget och körde inte längre. Där stod det. Efter en stund meddelades det i högtalarna att loket gått sönder men att de försökte reparera det. Efter en timme meddelades det att reparationen hade misslyckats och att man inväntade ett hjälplök från Verona. Så satte plötsligt tåget i gång som om ingenting hänt.

Förseningen innebar att tåget vid varje station måste invänta reguljära tåg i den andra riktningen som höll tidtabellen. I min kupé satt en amerikan som såg sig om

efter ett senare tåg till Prag än det han redan hade missat. Själv hade jag definitivt missat mitt Münchentåg till Köpenhamn.

Emellertid gjorde tåget sitt bästa för att köra i kapp tiden. I Österrike frågade jag min österrikiske konduktör om det kunde finnas något hopp. Han skulle höra sig för om Köpenhamntåget möjligen kunde vänta. Jag såg honom aldrig mer.

I Tyskland räddades emellertid situationen. I stället för att i natten vara nödsakad att tricksa sig fram genom Tyskland meddelade mig min tyske konduktör att vi Köpenhamnsfarare i München skulle stiga direkt på ett snabbtåg till Nürnberg, där vi skulle hinna i fatt Köpenhamntåget. Natten och hemresan var räddad.

Allt löste sig. I Köpenhamntåget i Nürnberg fick jag en kupé där en ensam dam senare höll mig sällskap. Man fick sova ut ordentligt, och tåget höll tidtabellen. Det var sedan bara att fortsätta direkt till Helsingör.

del 18: Nytt världshistoriskt kapitel i Helsingör.

Vårsolen bländade och värmdes i Danmark. Ännu hade inte bokskogarna spruckit ut men var på god väg, och framför allt prunkade naturen av fågelsång. När man satt utanför stationen i Helsingör och väntade på att bli hämtad var det oemotståndligt att ta av sig på fötterna och låta sina nakna fötter njuta av vårsolens värme i samma mån som resten av den regntrötta kroppen. Det var bara det att hämtningen kom aldrig.

Jag hade meddelat att jag skulle komma till Köpenhamn klockan 10 enligt tidtabellen och därför 11 till Helsingör, halv 12 om Köpenhamntåget blev försenat, vilket det nu inte blev och det för första gången någonsin. Jag fick genast ett Helsingörståg och landade i Helsingör 10.50, varför jag i lugn och ro tog en kopp kaffe i den trivsamma stationsrestaurangen innan jag satte mig i solen för en lång väntan.

Halv tolv började jag bli orolig, och när klockan blev 12 använde jag mina sista slantar för att ringa till Enggaarden. Susanne svarade och visste ingenting. Någonting hade klickat i elposttrafiken. Lyckligtvis hade i alla fall någon varit hemma och kunnat svara.

Det finns ett tåg längs kusten till Gilleleje som kallas "Grisen". Det fick man ta till Hornbaek, där Susanne och min moder mötte upp i strålande solsken och med all den mänskliga värme som kan uppbyggas i familjesammanhang. Resten av dagen förflöt i paradisk lycka och rekreation.

Det visade sig att mina mail visst hade gått fram men att min bror tolkat dem till att jag skulle komma nästa vecka och inte denna, då jag inte nämnt något datum. Därför var jag helt oväntad till nästa vecka.

Det gick bra ändå, och samvaron blev den bästa tänkbara. Klockan 6 på kvällen meddelades nyheten att världen fått en ny påve, och som väntat blev det den bayerske kardinalen Josef Ratzinger, som länge utgjort den katolska kyrkans dogmatiska klippa.

Ett påveval brukar alltid avgöras av vad man haft emot den föregående påven. Karol Wojtyła var en resglad påve som ville vara i nära kontakt med hela mänskligheten och därför ideligen gav sig ut på bejublade turnéer, för vilket ändamål "papamobilen" konstruerades, i vilken påven kunde färdas fram genom massorna under fullständig säkerhet. Han fick därmed rykte om sig av att vara en "pop-påve", en publikflirtare som ville anpassa kyrkan efter mänskligheten och inte bara till rättroende katoliker. Det förekom intern kritik mot hans förvärldsligande av kyrkan, och valet av Ratzinger till påve är ett klart uttryck för denna reaktion. Karol Wojtyła gjorde en klar och oöverskådlig politisk insats i egenskap av polsk påve från

historiska misstag mot dessa och hans ansträngningar för att mäkla fred i mellanöstern kan aldrig nog uppskattas, medan bara tagandet av namnet Benedictus XVI tydligt understryker en ny trend inom kyrkan i reaktionär riktning mot de strävanden som varit Johannes XXIII:s, Paulus VI:s och de båda Johannes Paulus I:s och II:s, som om kyrkan haft nog av folkpåvar och nu ville ha en seriös påve som omväxling. Men kardinal Ratzinger är gammal, redan 78 år, och kan inte vara påve särskilt länge. Aktningsvärt var även påvevalets korthet, bara en dag, medan det brukar ta minst 3-4, som om valet av Ratzinger varit tämligen självklart.

Diskussionerna blev särskilt intressanta om detta med Susanne, som gått i katolsk skola utan att vara katolik. Hon hade en helt nykter syn på kyrkan och kristenheten som hon betraktade som närmast absurd i sina barocka uttryck, då exempelvis den påvliga konklaven medgav pedofilkardinaler att sitta med i konklaven och då den protestantiska kyrkan inrymde både homosexuella, lesbiska och ateistiska präster. Min mor medgav att hon blivit ateist genom sin konfirmation just genom sin konfirmationsprästs falskspeleri och att hon inte trott på Gud igen förrän hon fött sitt första barn.

Därmed kom vi även in på Dan Brown-debatten om "Da Vinci-koden", som Vatikanen insatt en särskild kommission till att utreda, och som debatterats häftigt både för och emot av auktoriteter som avfärdat alla Dan Browns hypoteser som rena moderna konstruktioner och av försvarare för möjligheten av att Dan Browns teorier ändå kan ha en viss verklighetsbakgrund. Framför allt tar "Da Vinci-koden" ner Jesus från piedestalen och ger en bild av honom som ren människa och ingenting annat, vilket kanske är denna boks viktigaste insats.

Det att stå inför en generationsförskjutning för att själv börja tillhöra den äldsta generationen är ett svårt moment i livet, främst då det måste medföra större mänskligt ansvar för de yngre generationerna. Vi står inför detta nu allesammans, jag och mina syskon, min kusin i Örebro och mina kusiner i Verona, vilket har den enda fördelen med sig att detta faktum för oss närmare varandra. Vi får större anledning till närmare och bättre kontakt, då ansvaret för de efterföljande generationerna nödvändiggör detta.

Min sista anhalt före hemresan till Göteborg gällde ett besök i Lund hos en av mina äldsta barndomsvänner. Det var märkligt att återbesöka Lund med alla de underbara minnen man hade därifrån av framför allt gångna Valborgsfester. Vi hade en mycket trevlig afton tillsammans som utgjorde en värdig avslutning på hela resan inför vårens anryckande ankomst till även dessa kalla nejder i Ultima Thule – det var fortfarande under 10 grader på dagen. Vi summerade påveämnet med att gå igenom alla de nästan 300 påvarna med motpåvar, ofta med flera motpåvar samtidigt och ibland med påvar som gjorde *come-back* inte bara en gång utan två. Den sista motpåven hade förekommit kring mitten av 1400-talet, och vi var tämligen överens om att hela kristenheten var en tämligen absurd institution med sina förlegade former som alltjämt förekom medan den dock hade överlevnadspotentialer om den bara ville förnya sig. Någon förnyelse av den romersk-katolska kyrkan var dock inte i sikte med en påve som Benedictus XVI Ratzinger från Bayern.

Därmed var denna påskresa våren 2005 med alla dess påvliga omvälvningar över.